

AS "ATTĪSTĪBAS FINANŠU INSTITŪCIJA ALTUM"

**Vidēja termiņa darbības stratēģijas
2022.-2024.
IZVILKUMS**

Lietotie saīsinājumi

ALTUM –	AS "Attīstības finanšu institūcija Altum"
Atveseļošanās fonds –	(Recovery and Resilience Facility jeb RRF) jauna Eiropas Komisijas budžeta programma, kas izveidota papildus 2021– 2027 plānošanas perioda Eiropas Savienības daudzgadu budžetam ar mērķi atbalstīt reformas un investīcijas, kas saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, kā arī mazināt pandēmijas izraisītās krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi.
CEB –	Eiropas padomes attīstības banka
DME –	Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes programma
EIB –	Eiropas investīciju banka
EIF –	Eiropas investīciju fonds
ERAF –	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESKO –	Energoservisa uzņēmums
EK –	Eiropas Komisija
ES –	Eiropas Savienība
ESG -	(Enviromental, Social and Governance) vides, sociālās un korporatīvā pārvaldība
Finanšu regula -	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) [...] par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES)Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012
FKTK –	Finanšu kapitāla un tirgus komisija
IT –	Informāciju tehnoloģijas
IS –	Informācijas sistēmas
LZF –	Latvijas zemes fonds
Likums –	Attīstības finanšu institūcijas likums ¹
milj. -	Miljoni
MK –	Ministru kabinets
MVU –	Mazie un vidējie uzņēmumi
NILLIN –	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums
OECD –	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
RKF –	Riska kaptāla fonds (-i)
RVS –	Risku vadības sistēma
Sabiedrība -	ALTUM

¹ <http://likumi.lv/doc.php?id=270323>

Saturs

1. KOPSAVILKUMS	5
2. ALTUM APRAKSTS	7
2.1. Vispārēja informācija	7
2.2. Misija, vīzija, vērtības	8
2.3. Korporatīvās pārvaldības modelis	9
2.4. Pārvaldības struktūra	11
2.5. Nekustamie īpašumi	12
3. 2019.-2021.VIDĒJA TERMIŅA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA	13
3.1. Garantijas	14
3.2. Aizdevumi	15
3.3. Riska kapitāls	15
3.4. Ēku siltināšanas programma	17
3.5. Uzņēmumu energoefektivitātes programma	18
3.6. Latvijas zemes fonds	18
3.7. Covid-19 valsts atbalsta programmas	18
3.8. Three Seas Initiative Investment Fund	19
3.9. Pillar Assessment	20
3.10. Klientu apkalpošana	20
3.11. Personāla vadība	21
4. STRATĒĢISKIE MĒRĶI	23
4.1. Mērķu karte	23
4.2. Jaunais ES fondu plānošanas periods	24
4.3. Darbības prioritātes	25
4.3.1. Klimata pārmaiņu ietekmes samazināšanas risinājumi	26
4.3.1.1. Energoefektivitātes programmas	26
4.3.1.2. Energoefektivitātes fonds	27
4.3.1.3. Ilgtspējīga finansējuma veicināšana un vides, sociālā un korporatīvā pārvaldība	28
4.3.2. Jaunās atbalsta programmas ar nozīmīgu ietekmi uz tautsaimniecību	28
4.3.2.1. Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lieliem investīciju projektiem	28
4.3.2.2. Valsts atbalsts dzīvojamo tīres māju būvniecībai	29
4.3.2.3. Jaunie riska kapitāla finanšu instrumenti	29
4.3.3. Digitalizācija finanšu instruments	29
4.3.4. Citas valsts atbalsta programmas	30
4.3.4.1. Garantijas	30
4.3.4.2. Aizdevumi	31
4.3.4.3. Latvijas Zemes fonds	31
4.3.4.4. Sociālās uzņēmējdarbības programma	31
4.3.4.5. Covid - 19 atbalsta programmas	32

4.3.4.6. Three Seas Initiative Investment Fund	32
4.3.4.7. Riska kapitāls	32
4.3.5. ALTUM iekšējo darbības procesu prioritārie virzieni	32
4.3.5.1. Iekšējo funkciju optimizācija un pilnveidošana	32
4.3.5.2. Klientu apkalpošana	34
4.3.5.3. Mārketinga un komunikācija	34
4.3.5.4. Personāla vadības galvenās prioritātes	35
4.4. Sadarbība ar partneriem	36
5. PIESAISTĪTAIS FINANSĒJUMS	37
6. PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINS, BILANCE UN NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS	38
7. GALVENIE DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	40
8. STIPRO UN VĀJO PUŠU ANALĪZE	45
9. RISKU ANALĪZE	46
10. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA	50
11. ALTUM ĪSTENOTĀS UN PLĀNOTĀS VALSTS ATBALSTA PROGRAMMAS	51
12. RISKU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	52

1. KOPSAVILKUMS

Stratēģija ietver ALTUM mērķus turpmākajiem trijiem gadiem līdz 2024.gadam.

ALTUM stiprinās savu lomu kā **galvenais valdības partneris finanšu instrumentu programmu īstenošanai**. ALTUM kopā ar atbildīgajām ministrijām turpinās aktīvi **iesaistīties jaunu finanšu instrumentu programmu izstrādē**.

Kopējais ES publiskais ieguldījums **Atvесеļоšanās fonda** finanšu instrumentos, ko plāno īstenot ALTUM realizēto atbalsta programmu ietvaros, ir vismaz 225 milj. eiro, kas tiks novirzīti īpaši atbalstāmiem virzieniem: **klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanas risinājumiem** - energoefektivitātes uzlabošanai daudzdzīvokļu ēkām un pārejai uz atjaunojamās enerģijas tehnoloģijām, energoefektivitātes uzlabošanai uzņēmumiem, kā arī uzņēmumu **digitalizācijas** projektu īstenošanai un **īres namu būvniecībai**. Šīs jaunās atbalsta programmas plānots uzsākt 2022.gadā.

Tāpat 2022.gadā plānots īstenot arī citas jaunas programmas no valsts budžeta finansējuma ar nozīmīgu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību. Jaunajā stratēģijas periodā plānots piešķirt **aizdevumus ar kapitāla atlaidi lielajiem investīciju projektiem**, plānota **5.paaudzes riska kapitāla fondu izveide** un to darbības uzsākšana, kā arī citas programmas, kuras paredzēts finansēt no ES fondu jaunā plānošanas perioda (2021-2027) finansējuma. Tiks turpinātas gan esošās atbalsta programmas uzņēmējiem, gan ieviestas pavisam jaunas, kas vērstas uz atbalstu uzņēmējdarbības **produktivitātes** veicināšanai, **pētniecībai un inovācijām**. No ES fondu finansējuma paredzēts turpināt energoefektivitātes paaugstināšanas atbalstu gan daudzdzīvokļu ēkām, gan privātmājām. Ar Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai (ELFLA) pārejas perioda finansējumu paredzēts nodrošināt papildus finansējumu lauksaimnieku garantiju programmai un programmai mazie aizdevumi lauku teritorijās, bet ar Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gada finanšējumu ieviest jaunu pasākumu - aizdevumi ar kapitāla atlaidi maziem lauku uzņēmējiem.

ALTUM turpinās realizēt arī citas uzsāktās valsts atbalsta programmas jomās, kuras valsts izvirzījusi kā atbalstāmas un prioritāras, nodrošinot finanšu pieejamību uzņēmumiem dažādās attīstības stadijās un konkrētām iedzīvotāju mērķa grupām.

ALTUM sekos pieprasījumam finanšu tirgū un aktuālajām tirgus nepilnībām, pilnveidojot un pielāgojot valsts atbalsta instrumentus klientu un sadarbības partneru vajadzībām, kā arī taustaimniecības politikas prioritātēm.

Stratēģijas periodā EK tiks pieņemts lēmums par ALTUM turpmākajām darbības jomām un **piedāvājajiem finanšu instrumentiem pēc 2022.gada 31.decembra**, nodrošinot valsts atbalsta nepārtrauktību.

Papildus ES fondu investīcijām, kuras paredzētas finanšu instrumentu veidā Kohēzijas politikas ietvaros, **ALTUM plāno piesaistīt garantijas, kuras paredzētas Eiropas Komisijas programmā InvestEU**.

2022. gadā tiks veikts pīlāru novērtējums, lai ALTUM varētu kvalificēties InvestEU ieviešanas partnera statusam 2023.gadā.

Stratēģijā noteikts mērens jauno darījumu apjomu mērķa rādītāju pieaugums, jauno darījumu apjomam līdz 2024.gadam palielinoties par [...].

ALTUM finanšu instrumentu bruto portfeļu pieaugums plānots vidēji [...] gadā, nodrošinot līdz 2024.gada beigām kopējo portfeļa apjomu [...] miljardi euro apmērā.

ALTUM jauno darījumu iniciētais ieguldījums tautsaimniecībā raksturo plānoto ALTUM ietekmes pieaugumu uz tautsaimniecības attīstību, sekmējot privātā kapitāla un finanšu resursu mobilizēšanu atbalstāmās jomās.

Stratēģijas īstenošanas periodā kapitāla atdeves (ROE) rādītāju plānots saglabāt virs [...].

ALTUM prognozētā peļņa tiek aprēķināta, ņemot vērā apstiprinātos valsts atbalsta programmu nosacījumus, tostarp plānotos programmu finanšu rezultātus.

Finanšu mērķa rādītājs "pašu kapitāls" pārskata gada beigās plānots ar pozitīvu dinamiku.

Lai nodrošinātu ALTUM finanšu efektivitāti, izdevumu attiecībai pret ieņēmumiem plānots limits līdz 65%.

ALTUM īpašu uzmanību pievērš vides, sociālās un korporatīvās pārvaldības ("ESG") izvērtējumam, gan pieņemot ar finansēšanu saistītus lēmumus, gan pilnveidojot ALTUM iekšējos procesus. Plānots izstrādāt ESG kritērijus un sasniedzamos ilgtspējas rādītājus finansētajiem projektiem, integrēt tos kreditēšanas uzraudzībā, pārskatīt esošo klientu portfeli, veicot to analīzi, kā arī pakāpeniski atsakoties no tādu projektu finansēšanas, kas neatbilda ALTUM noteiktajiem ESG kritērijiem.

ALTUM darbība tiks balstīta uz risinājumu standartizāciju, turpmāku iekšējo procesu optimizēšanu un IS modernizāciju.

2. ALTUM APRAKSTS

2.1. Vispārēja informācija

ALTUM² ir valstij piederoša finanšu institūcija, kas īsteno atbalsta un atfistības programmas finanšu instrumentu un grantu veidā, realizējot valsts politiku tautsaimniecībā, kā arī nodrošinot citu normatīvajos aktos noteikto deleģēto valsts uzdevumu izpildi. ALTUM darbības stratēģiskais pamatmērķis ir tirgus nepilnību novēršana dažādu atbalsta instrumentu formā, sekmējot tautsaimniecības atfistību.

Lēmumu par ALTUM dibināšanu 2013.gada 17.decembrī pieņēma Ministru kabinets. ALTUM dibināšanas mērķis – apvienot trīs iepriekš patstāvīgi darbojošās valsts atbalstu sniedzošas kapitālsabiedrības³ vienā institūcijā un koncentrēt vienuviet valsts resursus finanšu instrumentu valsts atbalsta un atfistības programmu īstenošanai. ALTUM stratēģiskais mērķis noteikts ar 2013.gada 17.decembra Ministru kabineta rīkojumu "Par akciju sabiedrības "Atfistības finanšu institūcija" dibināšanu. ALTUM dibināta ar speciālu Ministru kabineta rīkojumā noteikto mērķi – valsts atbalsta un atfistības programmu ieviešana. Vienlaikus Ministru kabinets noteicis ALTUM uzdevumus. Atbilstoši tam ALTUM: 1) ievieš programmas, kuras apstiprinātas Ministru kabinetā; 2) atbilstoši kompetencei un sadarbībā ar atbildīgo nozares ministriju, nevalstiskā sektora pārstāvjiem un citiem sadarbības partneriem piedalās valsts atbalsta un atfistības programmu izstrādē; 3) uzkrāj, apkopo un sniedz informāciju politikas plānotājiem par valsts atbalsta un atfistības programmām; 4) nodrošina valsts atbalsta un atfistības programmu (finanšu instrumentu veidā) pārskatāmību un profesionālu uzraudzību.

Pamatkapitāls	Akciju skaits	Akciju nominālvērtība	Aktīvi ⁴	Peļņa pirms nodokļu nomaksas ⁵	Darbinieku skaits ⁶
204 862 333	204 862 333	1	896 milj.	5,9 milj.	221

Visas ALTUM balsstiesīgās akcijas pieder Latvijas valstij. Akciju turētāji ir **Likumā** noteiktās ministrijas ar zemāk redzamo akciju turēšanas sadalījumu.

² vienotais reģistrācijas numurs 50103744891

³ Apvienotās kapitālsabiedrības: VAS „Latvijas Atfistības finanšu institūcija Altum” (līdz 2014.gada 1.janvārim VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”), SIA „Latvijas Garantiju aģentūra” un VAS “Lauku atfistības fonds”

⁴ neauditēti dati uz 30.06.2021.

⁵ neauditēti dati uz 30.06.2021.

⁶ dati uz 30.06.2021., ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošus darbiniekus un valdes locekļus

2.2. Misija, vīzija, vērtības

MISIJA

MĒS PALĪDZAM LATVIJAI AUGT!

VĪZIJA

SADARBĪBAS PARTNERIS UN FINANŠU
EKSPERTS TAUTSAIMNIECĪBAS IZAUGSMĒ

VĒRTĪBAS

Izcilība

Izmantojot pieredzi un radošu skatījumu, tiecamies uz izcilību it visā, ko darām. Nemitīgi attīstāmies, izdarām labāk, nekā no mums sagaida, uz lietām un izaicinājumiem raugāmies radoši.

Komanda

Profesionāli strādājam vienotā komandā ar klientiem un partneriem, radot un īstenojot efektīvas un klientu vajadzībām atbilstošas valsts atbalsta programmas.

Atbildība

Ikdienas darbā rīkojamies efektīvi, cieņpilni un godprātīgi.

2.3. Korporatīvās pārvaldības modelis

Uzņēmuma vadība tiek organizēta atbilstoši labas korporatīvās pārvaldības praksei saskaņā ar Likumu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu⁷, Komerclikumu⁸ un citiem saistošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī īstenojot Korporatīvās pārvaldības kodeksā ietvertos principus, ko izstrādājusi Latvijas Republikas Tieslietu ministrija. Attīstības finanšu institūcijas likums ļauj ievērot korporatīvās pārvaldības principus, tostarp iespēju izraudzīties neatkarīgu padomes locekli, vienu vai vairākus.

ALTUM statūtus apstiprina Ministru kabinets.⁹

ALTUM pārvalda **akcionāru sapulce, padome un valde**.

Ikdienas operatīvo darbu vada **5 valdes** locekļi. Uzraudzības funkcijas veic padome **3 locekļu sastāvā**.

Iekšējā audita funkciju ALTUM veic **iekšējā audita daļa** (turpmāk - IAD), kas savā darbībā vadās pēc iekšējā audita profesionālās prakses starptautiskajiem standartiem un ievēro iekšējo auditoru institūta Ētikas kodeksu. IAD darbības pamatmērķis ir palīdzēt sasniegt ALTUM mērķus, ieviešot sistemātisku, disciplinētu pieeju, lai novērtētu un pilnveidotu riska vadības, kontroles un pārvaldības procesu efektivitāti. Savā darbībā IAD liek uzsvāru uz to, ka ir funkcionāli neatkarīga un organizatoriski pakļauta padomei, sniedzot neatkarīgu viedokli par iekšējās kontroles sistēmas darbību ALTUM akcionāriem.

ALTUM savā darbībā **piemēro Starptautiskos grāmatvedības standartus un Starptautiskos finanšu pārskatu standartus**, kā arī **ievēro Kapitāla pietiekamības direktīvas prasību**¹⁰ principus, ciktāl tie atbilst ALTUM darbības specifikai un ir efektīvi piemērojami.

Starptautiskā kredītreitingu aģentūra Moody's Investors Service ("Moody's") kopš 2017.gada 15.jūnija piešķīrusi **ALTUM kredītreitingu Baa1 ar stabilu perspektīvas novērtējumu**, kas ir viens no augstākajiem Latvijas kapitālsabiedrībām piešķirtajiem.

2021.gada 12.augustā Moody's publicēja aktualizētu analītisko ziņojumu par ALTUM kredītspējas novērtēšanu. Moody's ALTUM atkārtoti piešķīris ilgtermiņa kredītreitingu Baa1 ar stabilu nākotnes perspektīvu, bāzes kredītnovērtējumu (baseline credit assessment, BCA) baa3 un īstermiņa reitingu P-2.

2017.gadā ALTUM uzsāka vērtspapīru (obligāciju) kotāciju Nasdaq Riga, tāpēc, ievērojot Finanšu instrumentu tirgus likuma¹¹ (turpmāk – FITL) prasības, ALTUM ir izveidota **Revīzijas komiteja**.

⁷ <http://likumi.lv/doc.php?id=269907>

⁸ <http://likumi.lv/doc.php?id=5490>

⁹ <http://likumi.lv/ta/id/273346-par-akciju-sabiedribas-attistibas-finansu-institucija-altum-statutu-apstiprinasanu>

¹⁰ http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/legislation-in-force/index_en.htm

¹¹ <https://likumi.lv/doc.php?id=81995>

Revīzijas komiteja darbojas atbilstoši FITL un Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 16.aprīļa regulai Nr. 537/2014 par īpašām prasībām attiecībā uz obligātajām revīzijām sabiedriskas nozīmes struktūrās un ar ko atceļ Komisijas Lēmumu 2005/909/EK.

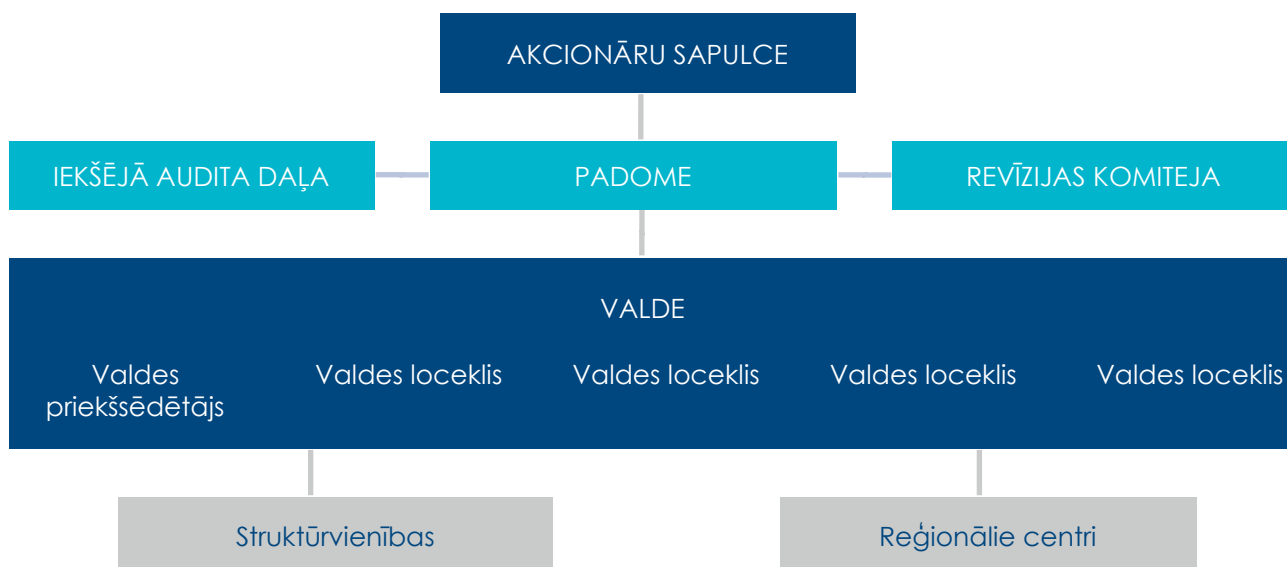
Revīzijas komiteja veic FITL noteiktos uzdevumus, tostarp, uzrauga gada pārskata sagatavošanas procesu, uzrauga iekšējās kontroles, riska pārvaldības un iekšējās revīzijas sistēmas darbības efektivitāti, ciktāl tā attiecas uz gada pārskatu ticamības nodrošināšanu, uzrauga gada pārskata revīzijas norisi u.c.

Revīzijas komiteja ir koleģiāla institūcija, kuras locekļi ievēlēti akcionāru sapulcē.

ALTUM ir izveidota tās darbībai atbilstoša **iekšējās kontroles sistēma**, t.sk. risku vadībai un kapitāla pietiekamības uzturēšanas pārvaldībai. Risku vadības sistēma nodrošina preventīvu risku vadību, kā arī savlaicīgu korektīvo pasākumu ieviešanu risku mazināšanai vai novēršanai. Uzņemoties riskus, ALTUM saglabā ilgtermiņa spēju īstenot tās darbībai noteiktos mērķus un uzdevumus. Risku pārvaldībai tiek pielietotas dažādas risku vadības metodes un instrumenti, kā arī noteikti riska limiti un ierobežojumi.

ALTUM ir izstrādāti un tiek īstenoti **korporatīvās pārvaldības principi**, ievērojot ANO Globālā līguma un korporatīvās sociālās atbildības pamatprincipu izveides vadlīnijas.

2.4. Pārvaldības struktūra

ALTUM ikdienas operatīvai darbībai un koleģiālai lēmumu pieņemšanai izveidotas vairākas komitejas. Katras komitejas darbības principi ir reglamentēti, komitejas sēdes - protokolētas. Lēmumu, kas skar valsts atbalsta instrumentus, pieņemšanai tiek nodrošināts vismaz "četru acu princips".

Aktīvu, pasīvu un risku vadības komitejas pamatfunkcija ietver bilances aktīvu un pasīvu struktūras novērtēšanu, ALTUM izaugsmes, likviditātes, kredītrisku, kā arī citu risku, kapitāla pietiekamības, kapitāla prasību un pašu kapitāla apjoma un struktūras uzraudzību, plānošanu un vadību.

Informācijas sistēmu vadības komitejas pamatuzdevums ir uzraudzīt un vadīt ALTUM informācijas sistēmu attīstību, nodrošinot to attīstības stratēģiskās un taktiskās plānošanas virzienu un attīstības operatīvās vadības prioritāšu atbilstību ALTUM biznesa attīstības stratēģijai un aktuālajām prioritātēm.

Kredītkomitejas, kuras funkcijas sadalītas pa riska limitiem, kompetences līmeņiem, pieņem lēmumus par kredītriska darījumiem.

Debitoru vadības komiteja - izveidota ar mērķi paaugstināt debitoru vadīšanas un kontroles procesa efektivitāti, uzlabot ALTUM kredītportfeļa kvalitāti.

Investīciju komiteja ir izveidota ar mērķi izvērtēt jaunus ieguldījumus 4.paaudzes riska kapitāla fondos, kā arī pieņemt lēmumus attiecībā uz riska kapitāla ieguldījumu realizāciju apstiprinašanu.

ALTUM izveidotā **Ētikas komisija** izskata un izvērtē ar Ētikas kodeksa normu ievērošanu saistītos jautājumus uzņēmumā.

MK 2015.gada 1.decembrī pieņēma noteikumus "Noteikumi par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" konsultatīvo padomi", kuras funkcijas ietver priekšlikumu sniegšanu, lai pilnveidotu

finanšu instrumentu tirgus nepilnību novēršanas analīzi, finanšu instrumentu programmu īstenošanas progress uzraudzību, kā arī priekšlikumu sniegšanu, lai pilnveidotu finanšu instrumentu programmu ieviešanu. Konsultatīvās padomes vadītājs ir Finanšu ministrijas pārstāvis.

2.5. Nekustamie īpašumi

ALTUM darbības nodrošināšanai pieder divas biroja ēkas Doma laukumā 3, Rīgā un Doma laukumā 4, Rīgā, kā arī nekustamais īpašums Lielā ielā 12, Liepājā un Lielā ielā 12, Jelgavā.

ALTUM īpašumā uz laiku tiek iegūti nekustamie īpašumi, pārņemot nodrošinājumu par neatmaksātiem aizdevumiem un citām neizpildītajām klientu saistībām.

Latvijas zemes fonds, kura pārvaldība ar 2015.gada 11.marta Ministru kabineta rīkojumu Nr. 119 uzticēta ALTUM, pērk, pārdod un iznomā lauksaimniecībā izmantojamo zemi, lai nodrošinātu likumā definēto mērķu izpildi – veicinātu lauksaimniecības zemes resursu aizsardzību un pieejamību, racionālu, efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī lauksaimniecības zemes platību saglabāšanu.

3. 2019.-2021.VIDĒJA TERMIŅA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA

2021.gada martā tika veikti grozījumi 2019.-2021. vidēja termiņa stratēģijā, lai noteiktu jaunus plānotos darbības rādītājus, realizējot papildus valsts atbalsta programmas Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanai, kas iepriekš nebija iekļauti stratēģijā, kā arī ievērojot to, ka riska segums šiem finanšu instrumentiem veidots, ieskaitot naudas līdzekļus ALTUM speciālajā rezerves kapitālā, kas nodrošina pašu kapitāla pieaugumu, savukārt programmu ieņēmumi un izdevumi, tostarp kredītriska uzkrājumi, ievērojot Starptautisko finanšu pārskatu standartu prasības, ietekmē pārskata perioda finanšu rezultātus.

ALTUM ir sekmīgi īstenojusi stratēģijā noteikto ALTUM galveno nefinanšu mērķi, atbilstot un veicināt finanšu pieejamību uzņēmējdarbībā un sekmēt tautsaimniecības attīstību, veicinot investīcijas digitalizācijā, energoefektivitātē, produktivitātē, inovācijās un mājokļu pieejamībā.

Laika periodā no 2018. gada beigām līdz 2020. gada beigām¹² **ALTUM darbības apjoms tika palielināts** no 559 milj. euro līdz **872 milj. euro**, no kuriem finanšu instrumentu portfelis pieauga no 528,5 milj. euro līdz 803,5 milj. euro, un ALTUM īstenoto atbalsta instrumentu rezultātā **Latvijas tautsaimniecībā ieguldīti 1,228 miljardi euro** (plānots 1,199 miljardi euro).

Darbības apjoms būtiski palielināts, operatīvi uzsākot īstenot Covid-19 negatīvo seku novēršanas programmas, kā arī paralēli tām uzsākot citas, jaunas atbalsta programmas, tai skaitā, Studiju portfelgarantiju programmu, atbalsta programmu "BALSTS" ģimenēm, kurās aug trīs vai vairāk bērnu, mājokļu iegādei vai būvniecībai. Lielākajā daļā no aktīvajām programmām veiktas izmaiņas noteikumos, lai padarītu tās pieejamākas plašākam atbalsta saņēmēju lokam un pilnveidotu atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Neskatoties uz to, ka ALTUM darbības specifika nosaka, ka Sabiedrības bilanci ir ļoti liels pašu kapitāla apjoms, kas turklāt 2020. gadā tika ievērojami palielināts (kopējais ieguldītais kapitāls ALTUM speciālajā rezerves kapitālā 2020. gada laikā sasniedza 145 milj. euro), kapitāla atdeve (ROE) 2019., 2020. gadā bija attiecīgi 3,6% un 1,8%, plānoto 1,3% vietā.

Līdzšinējā stratēģijas īstenošanas periodā ir **izpildīts ALTUM vidēja termiņa darbības stratēģijā 2019.-2021. gadiem noteiktais galvenais finanšu mērķis: realizējot valsts atbalsta programmas, nodrošināt pozitīvu ALTUM kapitāla atdevi.**

2019. un 2020. gadā pārsniegti finanšu mērķus raksturojošie rādītāji. ALTUM kopējais peļņas apjoms sasniedza 13,7 milj. euro, būtiski pārsniedzot stratēģijā šim laika posmam plānotos 6,2 milj. euro. 2021. gada pirmā pusgada darbības rezultāti ļauj prognozēt sekmīgu stratēģisko mērķu rādītāju izpildi arī 2021. gadā.

Sasniegts mērķis nodrošināt kredītreitingu līmenī, kas nav zemāks par divām pakāpēm par Latvijas valsts reitingu, ko piešķir kredītreitingu aģentūra Moody's. Moody's ilgtermiņa kredītreitings Baa1 ALTUM ir viens no augstākajiem Latvijas kapitālsabiedrībām un kredītiestādēm piešķirtajiem.

Augstais kredītreitings ļāva ALTUM emitēt ilgtermiņa obligācijas ar labiem finanšu nosacījumiem: 2019. gadā par kopējo summu 15 milj. euro, 2020. gadā par kopējo summu 20 milj. euro, 2021. gadā par kopējo summu 20 milj. euro.

ALTUM ir sekmīgi ieviesusi tai deleģētās valsts atbalsta programmas, pastāvīgi strādājot pie to pilnveidošanas un nosacījumu uzlabošanas.

Stratēģijas īstenošanas periodā veiktas virkne darbības, lai uzlabotu klientu apkalpošanas modeli (ieviesta attālināta klientu apkalpošana, īstenoti standartizēti risinājumi aizdevumiem līdz 25 000 euro,

¹² Auditētie dati

efektīvi un operatīvi organizēta klientu apkalpošana Covid-19 valsts atbalsta programmu saņemšanai, izveidots Latvijas zemes fonda izsoles portāls, kā arī citi nozīmīgi uzlabojumi).

Kopš 2019. gada **ALTUM piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā Ilgtspējas indeksa novērtējumā**, lai analizētu ALTUM sniegumu piecās galvenajās jomās: stratēģiskā plānošana, tirgus attiecības, darba vide, vide un vietējā kopiena. 2019. gadā **ALTUM saņēma** Ilgtspējas indeksa sudraba novērtējumu, 2020. gadā - zelta novērtējumu, bet **2021. gadā augstāko - platīna novērtējumu**.

3.1. Garantijas

Komersantu kredītu garantijas

Turpināts darbs pie garantiju nosacījumu pilnveidošanas, paredzot to pieejamību plašākam saimnieciskās darbības veicēju lokam un lielākā apmērā. Tika palielināta maksimālā garantijas summa no 3 milj. euro uz 5 milj. euro, kā arī paplašināts garantiju saņēmēju loks – garantijas ir pieejamas arī aizdevumiem kapitāldaļu iegādei. Paredzēts arī papildus ERAF finansējums 18 milj. euro apmērā komersantu garantiju izsniegšanai, kā arī 4,5 milj. euro garantijām lielajiem saimnieciskās darbības veicējiem. Kopumā stratēģijas īstenošanas periodā līdz 2021.gada 31.augustam izsniegtas komersantu garantijas **106,5 milj. EUR apmērā**, kas ir **par 14 % vairāk**, salīdzinot ar iepriekšējo stratēģijas periodu.

Otrās kārtas komersantu portfelģarantiju ietvaros tika noslēgti jauni līgumi ar divām kredītiestādēm un šobrīd komersantu portfelģarantiju izsniegšanu nodrošina piecas kredītiestādes. Plānota arī darījumu iekļaušana esošo līgumu ietvaros līdz 30.12.2023. Kopumā komersantu **portfelģarantijas ir izsniegtas 22,2 milj. euro** apmērā.

ALTUM turpināja sniegt atbalstu lauksaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības pasākumu garantiju programmas ietvaros, uzlabojot programmas nosacījumus - tika palielināts programmas kopējais publiskais finansējums no 1,1 milj. euro līdz 8,8 milj. euro, garantijas apmērs noteikts 80% no finansējuma kopējās summas un maksimālā garantijas summa - 1 milj. euro apmērā, kā arī noteikta ikgadējā garantijas prēmija apgrozāmo līdzekļu garantijām. Kopumā ir **izsniegtas garantijas 10, 8 milj. euro** apmērā.

Mājokļu garantijas ģimenēm ar bērniem un jaunažiem speciālistiem, atbalsta programma "Balsts"

Mājokļu garantiju programmas ietvaros līdz 2021.gada 31.decembrim **ģimenēm ar bērniem izsniegtas 18 515 garantijas par 152,5 milj. euro**, kopējais hipotekāro aizdevumu apjoms, kuriem izsniegtas šīs garantijas, ir 1,4 miljardi euro. Atbalstītajās ģimenēs kopā aug vairāk kā 28,6 tūkst. bērni. **Papildus tam, šīs programmas ietvaros jaunažiem speciālistiem izsniegtas 3638 garantijas par 28,6 milj. euro**. Kopējais hipotekāro aizdevumu apjoms, kuriem izsniegtas šīs garantijas - 238 milj. euro.

2020.gadā veiktas izmaiņas mājokļu garantiju programmā - maksimālā aizdevuma summa palielināta līdz 250 000 euro, garantiju var saņemt arī, ja iestājusies grūtniecība, bet bērns vēl nav piedzimis, garantija tiek palielināta par 5%, ja iegādājama mājoklis atbilst "A" ēku energoefektivitātes klasei vai gandrīz nulles enerģijas ēkai. Garantiju var saņemt atkārtoti, ja garantija piešķirta vairāk kā pirms trīs gadiem un palielināties apgādībā esošo bērnu skaits. Ir paredzēti nosacījumi programmas ieviešanai portfelģarantijas veidā.

2020.gada novembrī mājokļu garantiju programmas ietvaros **uzsākta subsīdijas "Balsts" piešķiršana hipotekārā kredīta saņēmējiem**, kuru ģimenēs aug vismaz trīs bērni vai divi bērni un tiek gaidīts trešais bērns. Kopš programmas ieviešanas uzsākšanas līdz 2021.gada 31.decembrim piešķirtas **578 subsīdijas 4,8 milj. euro apmērā** hipotekāro kredītu saņemšanai 45.9 milj. euro apmērā. Atbalstītajās ģimenēs kopā aug vairāk kā 1 812 bērni.

Studiju garantijas

2020.gadā uzsākta studiju kredītu portfelģarantijas programmas ieviešana, kas paredz garantiju izsniegšanu studiju un studējošo kredītiem akadēmiskām studijām Latvijā. Līdz 2021./2022.gada studiju gada uzsākšanai **piešķirti 3 300 kredīti 23 milj. euro apmērā**.

Eksporta kredītu garantijas

Uz 2021.gada 3.ceturksni eksporta kredītu garantiju **portfelis sasniedza 13,9 milj. euro**. Vairāk kā 50% no visām eksporta kredītu garantijām izsniegtas apstrādes rūpniecībā, 44% - tirdzniecībā un neliela daļa būvniecības nozarē strādājošiem uzņēmumiem. Vairāk kā 70% no piešķirtajām garantijām ir sniegtas eksportam uz Baltkrieviju, Krieviju un Ukrainu.

Covid-19 pandēmijas ietekmē ALTUM bija iespēja paplašināt eksporta kredītu garantiju apjomu, nodrošinot to pieejamību arī eksporta darījumos uz attīstītajām valstīm, neatkarīgi no eksportējošā uzņēmuma lieluma.

3.2. Aizdevumi

ALTUM īstenoja vairākas aizdevumu programmas:

- mikrokredītus līdz 25 000 euro,
- aizdevumus lauku teritorijās līdz 100 000 euro,
- starta aizdevumus līdz 150 000 euro,
- MVU izaugsmes aizdevumus, tai skaitā aizdevumus uzņēmumu energoefektivitātes uzlabošanai, līdz 2,85 milj. euro,
- lauksaimniecības aizdevumus, tostarp lauksaimniecības zemes iegādei un lauksaimnieku apgrozāmajiem līdzekļiem,
- paralēlos aizdevumus līdz 5 000 000 euro.

Galvenie ieviestie uzlabojumi aizdevumu programmās:

- MVU izaugsmes aizdevumi papildināti ar jaunu produktu energoefektivitātes pakalpojuma sniedzēju naudas plūsmas iegādei. 2021.gada 4.ceturksnī plānots apstiprināt programmas grozījumus, kas paredz atbalstāmo nozaru papildināšanu ar dzīvojamā nekustamā īpašuma attīstīšanu ārpus Rīgas un Pierīgas, kā arī maksimālais aizdevums energoefektivitātes pasākumu īstenošanai tiks palielināts līdz 5 milj. euro;
- Lauksaimniecības zemes iegādes aizdevumu maksimālā summa palielināta no 430 000 līdz 1 milj. euro, paredzēti nosacījumi īpašos gadījumos iegādātās zemes nomāšanai un atsavināšanai;
- Mazo aizdevumu lauku teritorijās aizņēmēja maksimālais apgrozījums palielināts no 70 000 līdz 100 000 euro, finansējums paredzēts arī zemes iegādei;
- Paralēlo aizdevumu programmā atbalstu var saņemt arī zemnieku saimniecības un biedrības. 2021.gada 4.ceturksnī plānots apstiprināt programmas grozījumus, kas paredz atbalstāmo nozaru papildināšanu ar dzīvojamā nekustamā īpašuma attīstīšanu ārpus Rīgas un Pierīgas, kā arī precizēti valsts atbalsta nosacījumi un atliktās pamatsummas termiņi, lai veicinātu aizdevumu pieejamību plašākam interesentu lokam.

3.3. Riska kapitāls

Kopš 2019. gada noritējis un turpinās intensīvs darbs pie riska kapitāla fondu pārraudzības pilnveidošanas, īpaši pievēršot uzmanību to prasību izpildei, kas definētas valsts atbalsta regulējumā.

Iniciētas izmaiņas 2016.gada 12.aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.226 "Noteikumi par akcelerācijas fondiem saimnieciskās darbības veicēju izveides, attīstības un konkurētspējas veicināšanai" un 2016.gada 2.augusta Ministru kabineta noteikumos Nr.518 "Noteikumi par sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla fondiem saimnieciskās darbības veicēju izveides, attīstības un konkurētspējas veicināšanai", kur galvenās izmaiņas ietver finansējuma pārdali, atbalsta

nosacījumu precizēšanu, atbalstāmo nozaru precizēšanu, kā arī papildinājumu par atbalsta atgūšanu.

Pēc ALTUM 4. paaudzes riska kapitāla fondu pārvaldnieku atlases **darbu ir uzsākuši seši akcelerācijas riska kapitāla fondi** (trīs pirmssēklas un trīs sēklas fondi), **divi izaugsmes riska kapitāla fondi** un **viens sēklas un sākuma riska kapitāla fonds**.

Parakstītais publiskais finansējums ALTUM ieguldījumiem šajos fondos :

- Akcelerācijas pirmssēklas fondos 9 600 000 euro
- Akcelerācijas sēklas fondos 5 400 000 euro
- Izaugsmes fondos 32 289 750 euro
- Vienā sēklas fondā 5 850 000 euro
- Vienā sākuma fondā 13 650 000 euro.

Līdz 2021.gada 30.jūnijam 4. paaudzes fondu veikto **ieguldījumu kopsumma veido 26 milj. euro**, kur **ALTUM līdzdalība ir 19 milj. euro**.

Esošajā stratēģijas īstenošanas periodā ALTUM turpināja ieguldījumu veikšanu 4. paaudzes riska kapitāla fondos. Tāpat arī trešās paaudzes fondi īstenoja vairākas veiksmīgas ieguldījumu realizācijas.

Otrās un 3. paaudzes riska kapitāla fondiem, veicot savu investīciju realizāciju, ALTUM atmaksu summa līdz 2021.gada 30.jūnijam kumulatīvi sasniedza 22 milj.euro. Tāpat ALTUM jau 2020.gadā ir sācis saņemt pirmās kapitālieguldījumu atmaksas no 4. paaudzes fondiem.

Jānorāda, ka Covid-19 krīzes ietekmē 4. paaudzes riska kapitāla fondu pārvaldniekiem jaunu ieguldījumu veikšana bija apgrūtināta, radot papildus izaicinājumus jaunu projektu atlases procesā un investoru piesaistē, kā arī jaunizveidoto uzņēmumu darbībā. Vienlaikus pandēmija ietekmēja arī 3. paaudzes fondu iespējas realizēt ieguldījumus.

ALTUM kopā ar Eiropas Investīciju fondu, kā arī specializētām finanšu institūcijām Igaunijā Fund KredEx un Lietuvā UAB „Investīciju ir verslo garantijas” turpināja darbību **Baltijas Inovācijas fondā**. Baltijas Inovāciju fonds, kuru pārvalda Eiropas Investīciju fonds, izveidots ar mērķi nodrošināt agrīnās stadijas un izaugsmes stadijas investīcijas uzņēmumos, galvenokārt Baltijas valstīs.

ALTUM kopējais parakstītais kapitāls Baltijas Inovāciju fondā ir 26 milj. euro. Līdz 2021.gada trešajam ceturksnim ALTUM ir veicis ieguldījumu fondā 19 milj. euro apmērā. Kopējais Baltijas Inovāciju fonda institucionālo investoru iemaksātais kapitāls ir 97 milj. euro. Uz 2021.gada 30.jūniju Baltijas Inovāciju fonda darbības ietvaros ir veiktas investīcijas 66 uzņēmumos, no tiem 10 uzņēmumos Latvijā kopsummā par 60,92 milj. euro.

Baltijas Inovāciju fonda investīcijas vērstas uz uzņēmumiem, kas vēlas attīstīt darbību Baltijas un starptautiskā līmenī, tam piesaistot riska kapitāla investīcijas vienam uzņēmumam līdz pat 15 milj. euro apmērā. Viens no Baltijas Inovāciju fonda mērķiem ir palielināt kapitāla ieguldījumu līmeni MVU un Small MidCap^[1] ar būtisku biznesa daļu Baltijas valstīs.

2019.gadā, saņemot ALTUM akcionāru atbalstu, ar līdzšinējiem Baltijas valstu sadarbības partneriem un EIF ir noslēgts līgums par **Baltijas Inovāciju fonda 2** dibināšanu, kurā katras valsts investīciju maksimālais apjoms noteikts 26 miljoni euro, savukārt EIF maksimālais investīciju apjoms ir 78 milj. euro. Baltijas Inovāciju fonda 2 investīciju stratēģija balstīta uz identificētajām tirgus vajadzībām, lai papildinātu Baltijas privātā kapitāla tirgu ar izaugsmes stadijas kapitāla pieejamību. Šī fonda izveide ir risinājums Baltijas valstu riska kapitāla nozares attīstības turpināšanai. Baltijas Inovāciju fonda 2 galvenā uzmanība ir vērsta uz riska kapitāla instrumentu pieejamības paaugstināšanu izaugsmes posmā izveidotiem uzņēmumiem, galvenokārt MVU, kuriem ir nepieciešamība pēc darbības paplašināšanas un izaugsmes. Baltijas Inovāciju fonds 2 atbalsta ieguldījumu veikšanu ārpus Latvijas, tādējādi veicinot integrētu Baltijas valstu kapitāla tirgu un palielinot uzņēmumu finansēšanas iespējas.

^[1] Jebkurš subjekts, kas pirmā ieguldījuma dienā (ko veic attiecīgi Investīciju fonds vai līdzfinansējuma gadījumā, ko veic EIF saskaņā ar līgumu), ir Mid - Cap, izņemot tādu, kas nodarboina ne vairāk kā 500 darbinieku (uz pilna laika noslodzi).

Uz 2021.gada 30.septembri Baltijas Inovāciju fonda 2 darbības ietvaros ir veiktas investīcijas par kopējo summu 36,7 milj. euro.

3.4. Ēku siltināšanas programmas

Daudzdzīvokļu māju siltināšanas programma

Kopumā līdz šīs stratēģijas izstrādei ALTUM ir saņemti 989 projekti, no kuriem **846 ir saņēmuši pozitīvu atzinumu kopsummā par 183 milj euro**. ALTUM ir pieņēmis lēmumus par **grantu** piešķiršanu **89,5 milj. euro** apmērā, ir **piešķirtas garantijas 39,4 milj. euro** apmērā, kā arī piešķirti **ALTUM aizdevumi 16,2 milj. euro** apmērā. Kopā **pabeigtas un nosiltinātas ir 288 daudzdzīvokļu mājas**, bet būvniecības procesā ir 98 māju renovācijas projekti. Tā kā programmas ietvaros ir saņemts pietiekams skaits projektu pieteikumu, tad pieteikšanās programmai ir slēgta un notiek aktīvs iesniegto projektu sagatavošanās darbs un to realizācija.

DME programmas realizācijā un projektu finansēšanā aktīvi darbojas 3 Latvijas kredītiestādes – SEB banka, Swedbank un Citadele banka.

Ir iniciētas vairākas izmaiņas, kas uzlaboja daudzdzīvokļu māju siltināšanas programmas ieviešanu: (1) izmaiņas 2016.gada 15.martā pieņemtajos Ministru kabineta noteikumos Nr. 160 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 4.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās" 4.2.1.1. specifiskā atbalsta mērķa pasākuma "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās" īstenošanas noteikumi", nosakot, ka piegādātāju atlasē kā izvērtēšanas kritērijs nevar tikt vērtēts darba izpildes termiņš; (2) noteikta kārtība, kādā ALTUM var izskatīt aizdevuma piešķiršanu DME projekta realizācijai (ja kredītiestāde 20 darba dienu laikā no aizdevuma pieteikuma brīža nav pieņēmusi lēmumu par projekta finansēšanu); (3) ar 2020.gada jūliju ieviesti vienoti noteikumi piegādātāju atlasē.

2020.gadā tika piešķirts papildus finansējums 30 milj. euro apmērā, kas ļāva atvērt programmu jaunu projektu iesniegšanai. Laikā no 2020.gada 22.novembra līdz 21.decembrim tika pieņemti papildus 102 projekti.

Privātmāju energoefektivitātes uzlabošanas programma

No 2021.gada 27.maija līdz 2021.gada 1.jūlijam notika pieteikumu pieņemšana Privātmāju energoefektivitātes programmā. Kopumā tika pieņemti 392 projektu pieteikumi. Uz stratēģijas izstrādes dienu ir **apstiprināti 243 pieteikumi**, 52 pieteikumi ir noraidīti, bet 76 atbalsta saņēmēji atteicās no dalības programmā.

No 243 apstiprinātajiem Privātmāju energoefektivitātes programmas projektu pieteikumiem, līgumu ar ALTUM ir noslēguši 198 atbalsta saņēmēji, no kuriem 61 atbalsta saņēmējs jau īsteno energoefektivitātes pasākumus savā privātmājā.

Tā kā programmas ietvaros ir saņemts piešķirtajam finansējumam atbilstošs projektu pieteikumu skaits, pieteikšanās programmai ir slēgta un notiek aktīva iesniegto projektu īstenošana – privātmāju energoefektivitātes uzlabošana.

Visvairāk projekta pieteikumu saņemti no Jelgavas – 28, Valmieras – 14 un Siguldas – 11, Ventspils – 11.

Īstenojot energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus privātmājā, visbiežāk tiek ieteikts veikt privātmājas fasādes siltināšanu, logu un durvju nomaiņu, kā arī rekuperācijas sistēmu izveidi.

Kopš 2021.gada 8.septembra ir pieejama **Daudzdzīvokļu māju remonta aizdevuma programma** ar kopējo finansējuma apjomu **31 milj. euro**.

Citas energoefektivitātes programmas

Ar Eiropas vietējās enerģētikas atbalsta (saīsināti **ELENA**) palīdzību uz 2021.gada 30.septembri piešķirti granti gandrīz 700 000 euro apmērā, saskaņošanas procesā atrodas projekti par summu ~100 000 euro. Šī programma bija paredzēta kā papildus atbalsts ALTUM energoefektivitātes aizdevumu sniegšanai ekonomiski pamatotiem un atbilstoši sagatavotiem projektiem. Programmas īstenošanas termiņš ar EIB noteikts 2022.gada 30.jūnijs.

Tika izstrādāts aizdevuma produkts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.1065 "Noteikumi par aizdevumiem sīko (mikro), mazo un vidējo saimnieciskās darbības veicēju un lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstības veicināšanai", kas pieejams **ESKO naudas plūsmas iegādei**, refinansējot pabeigtus daudzdzīvokļu māju siltināšanas projektus. **2021.gadā piešķirts aizdevums LABEEF** ("Latvijas-Baltijas Energoefektivitātes fonds").

3.5. Uzņēmumu energoefektivitātes programma

Līdz 2021.gada 30.septembrim ir **apstiprināti 45 aizdevuma projekti par kopsummu 21,2 milj. euro**, t.sk. 13,5 milj. euro aizdevumi uzņēmumu energoefektivitātei, kā rezultātā samazinājās šo uzņēmumu enerģijas patēriņš par 21% jeb 41 237 MWh gadā.

3.6. Latvijas zemes fonds

Latvijas zemes fonda darījumu apjoms pēdējo trīs gadu laikā ir būtiski pieaudzis, 2021.gada pirmajā pusgadā sasniedzot darījumu apjomu 21 622 ha platībā 72 miljonu vērtībā. Kopš Latvijas zemes fonda izveides ir sakopti vairāk kā 600 ha platībā ilgstoši nekoptie un aizaugušie īpašumi.

3.7. COVID-19 valsts atbalsta programmas

2020.gadā viens no lielākajiem ALTUM izaicinājumiem bija maksimāli ātra valsts atbalsta programmu ieviešana un atbalsta sniegšana uzņēmējiem, kuri saskārās ar Covid-19 negatīvo ietekmi.

Strauji reaģējot uz Covid-19 pasludināšanu par globālu pandēmiju 2020. gada marta vidū un ekonomiskās situācijas krasu lejupslīdi, ALTUM ir aktīvi iesaistījies Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanā uzņēmējdarbības sektorā, sadarbībā ar Ekonomikas ministriju operatīvi izstrādājot jaunus atbalsta finanšu instrumentus, kā arī turpinājis darbu pie citu, ar Covid-19 seku mazināšanu nesaistītu, jaunu atbalsta programmu ieviešanas un jau esošo atbalsta instrumentu nosacījumu uzlabošanas un pilnveidošanas.

Atbalsts uzņēmējiem Covid-19 negatīvo seku pārvarēšanai pamatā tika realizēts ar kredītu un garantiju instrumentiem.

Līdz šim Covid-19 atbalsta instrumentu ietvaros piešķirts atbalsts uzņēmumiem šādā apmērā:

1. Apgrozāmo līdzekļu aizdevumi - publiskais finansējums 60 milj. euro, piešķirti **103 milj.euro**, 640 apstiprināti darījumi;

2. Individuālās garantijas un portfeljgarantijas - publiskais finansējums – 31,5 milj. euro, **banku finansējums 110,8 milj.euro**, garantijas 42,1 milj. euro, 244 apstiprināti darījumi;

3. Kapitāla fonds - publiskais finansējums – 48.9 milj. euro, piešķirtas investīcijas **32.9 milj. euro**, 5 apstiprināti darījumi;

4. Kultūras programma - publiskais finansējums 6 milj. euro, piešķirti **1,7 milj. euro**, 18 apstiprināti darījumi;

5. Īstermiņa eksporta kredītu garantijas - izsniegtas **112 garantijas** par summu **8,6 milj. euro**.

Tā kā Covid-19 pandēmijas ietekme uz Latvijas tautsaimniecību turpinās, arī 2022.gadā plānots, ka būs pieejami atbalsta instrumenti Covid-19 ietekmes skartajiem uzņēmumiem.

2020.gadā ALTUM pievienojās Finanšu nozares asociācijas moratorijam par aizdevuma pamatsummas maksājumu pagaidu moratorija noteikšanu juridiskajām personām, kuras saņēmušas aizdevumus.

Altum kapitāla fonds

Pamatojoties uz 2020.gada 23.aprīlī pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību" (likums spēku zaudējis ar Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma spēkā stāšanās dienu), tika nodibināts alternatīvo ieguldījumu fonds, par kura pārvaldnieku noteikts ALTUM. Fonds izveidots ar mērķi atbalstīt labi pārvaldītus, perspektīvus lielos uzņēmumus Covid-19 ietekmes pārvarēšanai, kas vīrusa ietekmes rezultātā ir gatavi mainīt līdzšinējo darbību, grozot biznesa modeli, pielāgojot produktu izstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, izejojot jaunus eksporta tirgos, veicinot to izaugsmi.

2020.gada maijā ALTUM ir reģistrēts FKTK kā alternatīvo ieguldījumu fonda pārvaldnieks.

Prasības fonda ieguldījumu politikai noteiktas ar 2020.gada 14.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 458 "Noteikumi par kapitāla ieguldījumiem komersantos, kuru darbību ietekmējusi Covid-19 izplatība", kur noteikti šādi atbalstāmie ieguldījuma veidi:

- ieguldījums uzņēmuma kapitālā,
- mezanīna finansējums ar iespēju aizdevumu konvertēt kapitāla daļās,
- uzņēmuma parādu vērtspapīru emisijas iegāde alternatīvajā Nasdaq First North vai Baltijas regulētajā tirgū.

Komandītsabiedrība AIF "Altum kapitāla fonds" tika reģistrēta 2020.gada jūlijā un šī paša gada 16. septembrī tika piesaistīts viss parakstītais kapitāls 100 000 000 euro apmērā, vairāk kā 50% apmērā iesaistot lielākos Latvijas valsts fondēto pensiju shēmas un pensiju shēmas 3. līmeņa ieguldījumu plānu pārvaldniekus. Fonds līdz šīs stratēģijas izstrādei ir piešķīris finansējumu vairāk kā 32 miljoni euro.

2021.gada beigās, veicot grozījumu programmas nosacījumos, ir paplašināts kapitāla investīciju tvērums, samazinot uzņēmumu atbilstības apjomu no 250 līdz 150 darbiniekiem, kā arī pagarinot finansējuma pieejamības termiņu līdz 2022.gada 30. jūnijam.

3.8. Three Seas Initiative Investment Fund

2020.gada 16.septembrī ALTUM pievienojās investīciju fondam "Three Seas Initiative Investment Fund S.A. SICAV-RAIF" (turpmāk – "3 Jūru fonds"), parakstot apņemšanos veikt investīcijas 20 miljonu euro apmērā.

3 Jūru fonds ir nodibināts 2019.gada 3.jūnijā Luksemburgas Lielhercogistē.

3 Jūru fonds ir politiski iedvesmota, komerciāli virzīta platforma, lai uzlabotu savienojumus starp 12 ES dalībvalstīm, kas atrodas starp Baltijas, Adrijas un Melno jūru. Plānots, ka risinājumi būs uzticami un ilgtspējīgi, stiprinot ES kohēzijas un transatlantisko saiti, vienlaikus sniedzot saskatāmus uzlabojumus konkrētā reģiona iedzīvotājiem. 3 Jūru fonda dibināšanas mērķis ir uzlabot infrastruktūru, izstrādājot visnovatoriskākos risinājumus digitālajās, enerģētiskās un transporta sistēmās. 3 Jūru fonda partneri ir Amerikas Savienotās Valstis, Vācija un EK, kas ir cieši iesaistītas šajā procesā.

3 Jūru fonda finansējums paredzēts stratēģiski nozīmīgu infrastruktūras projektu finansēšanai, kas ir būtiski attiecīgā reģiona ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanai.

ALTUM pārstāvji līdztekus pārstāvībai biedru sapulcē, aktīvi iesaistās šī fonda padomes un valdes darbībā.

Uz 2021.gada 30.septembri ALTUM veicis ieguldījumus šajā fondā vairāk kā 7 miljonu euro apmērā.

3.9. Pillar Assessment

Papildus iepriekš stratēģijā neplānotajam **ALTUM 2019.gadā uzsāka īstenot projektu "Pillar Assessment", pārbaudot visaptverošu atbilstības novērtējumu** saskaņā ar **Finanšu regulas** prasībām, kas ir priekšnoteikums dalībai Eiropas Komisijas izveidotajā Invest EU atbalsta mehānismā. Pīlāru novērtējums tiek veikts saskaņā ar Eiropas Komisijas apstiprinātu metodoloģiju. ALTUM ar vairāk kā 300 pārbaudes jautājumiem tika aptverti deviņi pīlāri, kas saistīti ar

- iekšējās kontroles sistēmu,
- grāmatvedības sistēmu,
- neatkarīgu ārējo revīziju,

noteikumiem un procedūrām, kas attiecas uz

- finansējuma nodrošināšanu no ES līdzekļiem dotāciju jeb grantu veidā,
- iepirkumiem,
- finanšu instrumentiem,
- izslēgšanu no piekļuves finansējumam,
- informācijas par valsts atbalsta saņēmējiem publiskošanu,
- personas datu aizsardzību.

Balstoties uz neatkarīga ārēja auditora novērtējumu, EK pieņem lēmumu, vai institūcijai var uzticēt budžeta izpildes uzdevumu un netiešās pārvaldības nolīgumu.

2020.gadā ALTUM veica tā saucamo izmēģinājuma pīlāru novērtējumu, lai iegūtu auditoru atzinumu par ALTUM darbības atbilstību Finanšu regulas prasībām un identificētu veicamos uzlabojumus – pilnveidotu iekšējos procesus un pārvaldību.

2021.gadā ALTUM ieviesa auditoru ieteikumus, un **2021.gada oktobrī EK iesniegts ALTUM pieteikums InvestEU pīlāru novērtējumam**. Pieteikuma izskatīšanas laikā EK novērtēs ALTUM juridisko un finansiālo atbilstību un pēc EK atzinuma plānots atlasīt auditorus pīlāru novērtēšanai 2022.gadā.

3.10. Klientu apkalpošana

Līdzšinējā stratēģijas īstenošanas periodā **ALTUM ieviesa efektīvu attālinātās klientu apkalpošanas modeli visos klientu segmentos**, nodrošinot pakalpojumu pieejamības nepārtrauktību arī Covid-19 krīzes periodos. Piemēram, attālinātās klientu apkalpošanas sistēmā mans.altum.lv klients var iesniegt visus pakalpojuma saņemšanai nepieciešamos dokumentus, kā arī veidot komunikāciju ar ALTUM darbiniekiem. Klienti var izvēlēties attālinātās konsultācijas formu, t.sk. videokonsultācijas. Līdz ar Covid -19 pandēmijas sākšanos ALTUM nodrošināja klientiem, kuru identifikācija ir veikta iepriekš, darījumu noslēgšanu, izmantojot drošu elektronisko parakstu.

Veismīgi īstenotais "K25" projekta (izdevumiem līdz 25 000 euro) **darba plūsmas modelis** (standartizēta nosacījumi, automatizēta līgumu sagatavošana) **daļēji piemērots arī pārējiem izdevumiem**.

Pandēmijas laikā īpaši svarīgs klientu apkalpošanas parametrs bija ātrums, kādā klients saņem lēmumu par aizdevuma piešķiršanu vai noraidīšanu. Tika izveidoti pārskati, lai sekotu līdzi katra darbinieka noslodzei konkrētā brīdī un operatīvi pārdalītu noslodzi, nodrošinot iespējami ātrāku lēmuma pieņemšanu.

Covid-19 ietekmes mazināšanai ALTUM jau 2020.gada martā sāka piedāvāt Covid-19 apgrozāmo līdzekļu programmu, kurai tika piemēroti īpaši klientu apkalpošanas principi, kur būtiskākais klientiem bija aizdevuma pieteikuma izskatīšanas laiks līdz 5 kalendārām dienām. 2020.gada martā un aprīlī klientu apkalpošana tika organizēta, lai pieteikumu izskatīšanas plūsma būtu nepārtraukta, nodrošinot darbu gan brīvdienās, gan svētku dienās. Šādā veidā uzņēmumi tika ļoti operatīvi nodrošināti ar nepieciešamo finanšu plūsmu, palīdzot daudziem klientiem pielāgoties krīzes apstākļiem, arī pārprofilēt uzņēmuma darbību, piemēram, sākt ražot tā brīža deficīta preces - sejas aizsargus vai dezinfekcijas līdzekļus.

Pieredze, kas tika gūta, apkalpojot Covid-19 krīzes aizdevumu klientus, ļāva pilnveidot iekšējos procesus vēl efektīvākai darbībai, piemēram, veidot lielāku darbinieku specializēšanos, elastīgāk pārdaļīt projektus ārpus reģionu robežām. Klientu apkalpošana "krīzes režīmā" apliecināja ALTUM komandas elastību, veikspēju un augstu stresa noturību.

Tika **izveidota klientu apmierinātības on-line anketēšana** ar mērķi vēl operatīvāk saņemt klientu viedokli un reaģēt uz tirgus izmaiņām.

Līdzšinējā stratēģijas īstenošanas periodā **ALTUM pilnībā ieviesa un nostiprināja centralizēto attālināto klientu apkalpošanas instrumentu pielietošanu biznesa uzsācēju un mazo projektu klientu auditorijās**, atbīvojot klientu darījumu vadītāju laiku lielāku un sarežģītāku projektu apkalpošanai.

Ir **pilnveidoti un standartizēti atsevišķi pieteikumu izvērtēšanas un lēmumu pieņemšanas posmi kredītēšanas** procesā, tādējādi samazinot pieteikumu izvērtēšanas termiņus.

ALTUM ir pārskatījis un samazinājis klientiem iesniedzamo dokumentu skaitu, virkni datus iegūstot no ārējiem datu avotiem, nodrošinot to centralizētu un automātisku importēšanu uz ALTUM sistēmām.

Klientu portāls mans.altum.lv papildināts ar sadarbības partneru sadaļu, realizēti lietojamības uzlabojumi. Nākotnē plānota tālāka sistēmas attīstība.

Realizēta klientu pieteikumu reģistrācija klientu portālā mans.altum.lv.

Izveidots Latvijas zemes fonda izsoles portāls.

Izveidots automatizēts risinājums DME programmas maksājumu pieprasījumu apstrādei.

3.11. Personāla vadība

Līdzšinējā stratēģijas periodā no 2019.gada ALTUM ir izveidotas struktūrvienības un nodrošināts darbinieku skaits atbilstoši uzņēmuma stratēģiskajiem mērķiem un atbalsta programmu realizācijas procesiem.

ALTUM kopējo kolektīvu veido 66% sievietes un 34% vīriešu, kur 9% darbinieku ir vecumā līdz 30 gadiem, 66,7% vecumā no 31 līdz 50 gadiem, 24,3% darbinieki vecāki par 51 gadu. Darbinieku dzimumu sadalījums ir samērā stabils, bet samērīgs attiecībā uz dzimumu līdzsvaru vadības komandā.

Dažādības, vienlīdzības un iekļaušanas politikas principu ievērošana ir viena no ALTUM personāla politikas sastāvdaļām un minētie principi tiek īstenoti ikdienas personāla vadības procesos. **2020. gadā ALTUM pievienojās Latvijas Dažādības hartai**, kļūstot par vienu no oficiālajiem dažādības vēstniekiem uzņēmējdarbībā un darba vietā.

ALTUM ir ieviesta uz kompetenču pieeju balstīta ikgadēja novērtēšanas sistēma, darbojas ALTUM Darba koplīgums, **izveidota vienota atalgojuma, personāla motivēšanas un profesionālās attīstības sistēma**. Konstruktīvā sadarbībā ar darbinieku pilnvarotajiem pārstāvjiem pastāvīgi tiek pilnveidota ALTUM darba vide un personāla vadības procesi.

Kopš 2020. gada sākuma ALTUM ir ieviesti atbilstoši IT un tehniskie risinājumi pilnvērtīgai attālināta darba veikšanai, lai paaugstināta darbinieku drošības un veselības apdraudējuma riska gadījumā darbinieki var pilnvērtīgi veikt darba pienākumus attālināti.

Pilnveidojot iekšējo komunikāciju ALTUM, 2020. gadā ir veikta iekšējās komunikācijas vides kvalitatīva nomaiņa un veicināta darbinieku iesaiste, iekšējās komunikācijas aktivitātes pieaugums un vietnes popularitāte.

ALTUM pastāvīgi rūpējas, lai darbiniekiem nodrošinātu drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus, veicot saprātīgus un praktiskus pasākumus, lai nodrošinātu darbā veselīgu un drošu darba vidi.

Veicinot darbinieku labizjūtu un veselību, **kopš 2019. gada ALTUM ir būtiski pilnveidota darbinieku atpūtas un sporta aktivitāšu telpas, katru gadu ir papildināts ergonomisko darba vietu skaits un aprīkojums.**

Nodrošinot veselībai drošu darba vidi COVID -19 situācijas dēļ, ALTUM 2020. un 2021. gadā īpaši augsta uzmanība ir tikusi pievērsta iekšējās darba vides tīrībai, aizsardzībai, dažādu aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu pieejamībai darbiniekiem, ar darbiniekiem aktīvi ticis komunikēts par veselības aizsardzības pasākumu ievērošanu gan darba vidē, gan sadzīvē.

Darba vide ir pilnveidota arī vides ietekmes jomā, samazinot elektroenerģijas patēriņu, veicot apgaismojumu nomaiņu uz energoefektīvām spuldzēm, pakāpeniski veicot darba vajadzībām nepieciešamā autoparka nomaiņu uz hibrīdauto un elektroauto, samazinot papīra patēriņu un ieviešot elektronisku dokumentu apriti, mazinot plastmasas izmantošanu un uzstādot dzeramā ūdens filtrus.

4. STRATĒGISKIE MĒRĶI

4.1. Mērķu karte

4.2. Jaunais ES fondu plānošanas periods

Tirgus nepilnību izvērtējums

ALTUM programmas tiek īstenotas saskaņā ar attiecīgajiem MK apstiprinātiem noteikumiem ar mērķi mazināt tirgus nepilnības finansējuma pieejamībā. Gan pirms programmas ieviešanas, gan tās īstenošanas laikā tiek sekots līdzi aktuālajām tirgus nepilnībām un uzņēmumu vajadzībām, pēc nepieciešamības veicot uzlabojumus programmās.

ALTUM kā attīstības finanšu institūcijas piedāvātie atbalsta instrumenti ir risinājums situācijās, kad tirgus finansējums nav pieejams galvenokārt šādu biežāk sastopamo iemeslu dēļ: nepietiekams nodrošinājums, nepietiekama esošā naudas plūsma, uzņēmums ir jaundibināts vai pārāk jauns un tam nav stabila naudas plūsma, nepietiekama pašu līdzdalība projektā vai pašu kapitāls, augstāks projekta risks. Svarīgākais kritērijs ALTUM atbalsta piešķiršanai ir projekta dzīvotspējas, ekonomiskā pamatojuma izvērtējums, kas tiek veikts visos gadījumos.

Pirms Eiropas Savienības fondu 2021. – 2027. gada plānošanas perioda ieviešanas tika veikts finanšu instrumentu sākotnējais (tirgus nepilnību) novērtējums¹³, tā ietvaros tika aptaujāti komersanti, kā arī intervētas dažādas iesaistītās puses, nozaru asociācijas, ministrijas, kredītiestādes un citas, ar mērķi identificēt tirgus nepilnību apmēru un jomas. Novērtējumā ir sniegtas rekomendācijas jauniem finanšu instrumentiem, kurus ministrijas plāno ieviest jaunajā ES fondu plānošanas periodā.

Jaunais ES finansējuma plānošanas periods

Jaunajā ES fondu plānošanas periodā atbilstoši nacionālā plānošanas dokumenta "Darbības programma Latvijai – 2021-2027 projekts" ALTUM finanšu instrumentiem paredzēts lielāks finansējums kā esošajā plānošanas periodā. Pēc nepieciešamā nacionālā regulējuma izstrādes un apstiprināšanas, Ekonomikas ministrija sadarbībā ar ALTUM un citiem partneriem 2022.gadā izstrādās MK noteikumus katrai plānotajai programmai šādos būtiskākajos virzienos ar indikatīvi šādu plānoto finansējumu (no Darbības programmas projekta papildinājuma summas var tikt precizētas, apstiprinot Darbības programmu un konkrētas programmas MK noteikumus):

- 1) Riska kapitāla 5.paaudze, kur paredzēti 75 milj. euro;
- 2) Jauni finanšu instrumenti (t.sk. aizdevumi ar kapitāla atlaidi), ar mērķi atbalstīt produktivitātes paaugstināšanu uzņēmumos un inovāciju ieviešanu – indikatīvi 60 milj. euro.;
- 3) Līdzīgu programmu esošajām turpināšana aizdevumu un garantiju veidā – indikatīvi 75 milj. euro.

Būtiska atšķirība no 2014.-2020.gada plānošanas perioda ir tā, ka saskaņā ar jauno ES fondu Regulu Nr. 2021/1060 būs iespējams īstenot kombinētos finanšu instrumentus, kas ietver arī granta elementu kapitāla atlaides veidā. Tas nozīmē, ka vienā darījumā var apvienot finanšu instrumentu ar granta elementu, kur granta daļa ir mazāk kā puse no kopējās atbalsta summas. Šāds mehānisms būtiski atvieglos vairāku programmu īstenošanu no administratīvās puses, kā arī komersants ar vienu pieteikumu varēs saņemt abus atbalsta veidus. Kapitāla atlaidi paredzēts piešķirt pēc projekta pabeigšanas, kad ir sasniegti plānotie projekta rezultāti.

Daudzdzīvokļu un privātmāju energoefektivitātei paredzēti 147 milj. euro no ERAF, šie instrumenti detalizētāk aprakstīti turpmākajās stratēģijas sadaļās.

Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam ietvaros ir paredzēts ieviest jaunu programmu "Aizdevumi ar kapitāla atlaidi maziem lauku uzņēmējiem" – ar indikatīvi 21 milj. euro ELFLA finansējumu.

Invest EU

Papildus ES fondu investīcijām, kas paredzētas finanšu instrumentu veidā Kohēzijas politikas ietvaros, ALTUM plāno piesaistīt garantijas, kuras paredzētas Eiropas Komisijas programmā *InvestEU* (darbosies

¹³ https://www.esfondi.lv/upload/izvertejumi/0_ex_ante_sakotneja-novertejuma-zinojums_.pdf

no 2021. līdz 2027. gadam), kā turpinājums tā sauktajam "Junkera plānam" Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) ietvaros, nodrošinot ES budžeta garantiju ar mērķi atbalstīt ieguldījumus un piekļuvi finansējumam ES. Kā galvenais ieviešanas partneris paredzēta Eiropas investīciju bankas grupa, kā arī citas starptautiskas finanšu institūcijas, piemēram, Eiropas Rekonstrukcijas un Attīstības banka, Ziemeļu investīciju banka un nacionālās attīstības institūcijas kā InvestEU īstenošanas partneri, un ALTUM plāno izmantot šo iespēju. Kā būtiskākā prasība ir darbības atbilstības jeb pīlāru novērtējums (Pillar Assessment).

2022. gadā sadarbībā ar atlasītajiem auditoriem tiks veikts pīlāru novērtējums, lai ALTUM varētu kvalificēties InvestEU ieviešanas partnera statusam. Pēc auditoru atzinuma saņemšanas to plānots saskaņot ar atbildīgo Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu, lai vienotos par turpmākām darbībām, kas nepieciešamas netiešās pārvaldības nolīguma noslēgšanai, un rastu iespēju pieteikties dalībai Invest EU atbalsta mehānismā, kur nākamā ieviešanas partneru atlases kārtā plānota 2023.gadā.

Turpmākās ALTUM darbības saskaņošana ar EK

Ar lēmumu valsts atbalsta lietā Nr. SA.36904 (2014/N) 2015.gadā EK ir devusi atļauju ALTUM darbībai līdz 2022.gada 31.decembrim. Šī lēmuma ietvaros ir novērtētas ALTUM darbības jomas un piedāvātie finanšu instrumenti, kā arī noteikts maksimālais ALTUM kapitālā ieguldāmais līdzekļu apmērs. Lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību, 2021.gada septembrī ir iesniegta pre-notifikācija Eiropas Komisijai par ALTUM darbības pagarināšanu uz nākamajiem septiņiem gadiem. Lai sagatavotu nepieciešamo informāciju, tika aptaujātas visas ministrijas par to plāniem programmu ieviešanā sadarbībā ar ALTUM, tika aprēķināts kopējais iespējamais programmu finansējums un maksimālais plānotais ALTUM kapitālā ieguldāmais līdzekļu apmērs.

4.3. Darbības prioritātes

ALTUM īstēnos uzsāktās un ievieš jaunas valsts atbalsta programmas jomās, kuras valsts izvirzījusi kā atbalstāmas un prioritāras, nodrošinot finanšu pieejamību uzņēmumiem dažādās attīstības stadijās un konkrētām iedzīvotāju mērķa grupām.

ALTUM **galvenais finanšu mērķis**, realizējot valsts atbalsta programmas, ir nodrošināt pozitīvu ALTUM kapitāla atdevi.

ALTUM **galvenais nefinanšu mērķis** ir atbalstīt un veicināt finanšu pieejamību uzņēmējdarbībā un sekmēt tautsaimniecības attīstību.

Kā ekonomisku atbildi uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem EK šī gada pirmajā pusē izveidoja Eiropas Atveseļošanas fondu. Latvijas nacionālais ekonomikas atveseļošanas plāns ir apstiprināts Eiropas Savienības Ekonomikas un finanšu padomē.

Kopējais ES publiskais ieguldījums Atveseļošanās fonda finanšu instrumentos, ko plāno īstenot ALTUM realizēto atbalsta programmu ietvaros, ir vismaz **225 milj. eiro**, papildus tam tiks piesaistīts arī privātais finansējums, kas tiks novirzīti īpaši atbalstāmiem virzieniem: energoefektivitātes uzlabošanai daudzdzīvokļu ēkām un privātmājām un pārejai uz atjaunojamās enerģijas tehnoloģijām, energoefektivitātes uzlabošanai uzņēmumiem, uzņēmumu digitalizācijai, īres namu būvniecības finansēšanai. Svarīgs princips, kas jāievēro RRF instrumentu ieviešanā, ir "nenodarīt būtisku kaitējumu" (*do no significant harm*). Jau finansējamo programmu plānošanas posmā tika veikts novērtējums atbilstoši noteiktiem vides mērķiem, savukārt programmu īstenošanā tiks veikta uzraudzība plānoto rezultātu un mērķu sasniegšanai.

Būtiska daļa no pieejamiem resursiem tiks novirzīta klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai un digitalizācijai.

ALTUM īpašu uzmanību pievērš **vides, sociālās un korporatīvās pārvaldības** ("ESG") izvērtējumam, gan pieņemot ar finansēšanu saistītus lēmumus, gan ALTUM iekšējos procesos.

ALTUM mērķis arī turpmāk ir nodrošināt pēc iespējas augstāku kredītreitingu līmeni, kas nav zemāks par divām pakāpēm par Latvijas valsts reitingu, ko piešķir kredītreitingu aģentūra Moody's.

ALTUM turpinās darbu pie iekšējo procesu pilnveidošanas, lēmumu pieņemšanā vēl vairāk īstenojot standartizētus risinājumus, risku vadības procesu pārskatīšanas un pilnveidošanas.

4.3.1. Klimata pārmaiņu ietekmes samazināšanas risinājumi

4.3.1.1. ENERGOEFEKTIVITĀTES PROGRAMMAS

Uzņēmumu energoefektivitāte

Programmai uzņēmumu energoefektivitātes celšanai, kuras finansēšana tika uzsākta 2017.gadā, kā resursu avotu emitējot zaļās obligācijas jeb *green bonds*, paredzētais kopējais finansējums turpmākajiem gadiem sasniedz 200 milj. euro, tostarp 80 milj. euro no Atvērējošanās fonda un 40 milj. euro no ERAF finansējuma, papildus programmai piesaistot arī citu finansējumu, tajā skaitā no starptautiskām finanšu institūcijām vai emitējot obligācijas.

Ar jauno, pilnveidoto programmu paredzēts finansēt:

- energoefektivitātes pasākumus – iekārtu un elektroierīču maiņu, enerģijas rekuperācijas iekārtas, LED apgaismojumu, siltumapgādi,
- ilgtspējīgu transportu,
- atjaunojamo enerģiju – saules paneļus un kolektorus, koģenerācijas iekārtas, vēja turbīnas, hidroenerģiju, biomasas katlu mājas,
- tā saucamās "zaļās ēkas" (nedzīvojamās ēkas),
- ESKO – aizdevumus energoservisa uzņēmumiem energoservisa pakalpojumu sniegšanai uzņēmumiem un privātpersonām,
- pētniecības un attīstības darbībām.

Programmas ietvaros paredzēts sniegt papildus atbalstu kapitāla atlaides veidā, sedzot daļu no aizdevuma pamatsummas, ja tiek sasniegti plānotie projekta rezultāti.

Dzīvojamo ēku energoefektivitāte

Atvērējošanās fonda DME programmu plānots turpināt, izmantojot ERAF finansējumu 2021.-2027.gada plānošanas periodā, kurā daudzdzīvokļu un privātmāju energoefektivitātes programmai paredzēts vairāk kā 138 milj. euro finansējums.

2022.gadā ir plānots uzsākt jaunu DME programmu Atvērējošanās fonda ietvaros, kur ir paredzēts finansējums 57 milj. euro apmērā, tādejādi sniedzot atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai vairāk kā 180 daudzdzīvokļu mājām. Programma tiks ieviesta kā kombinētais finanšu instruments, sniedzot ALTUM aizdevumu vai garantiju ēkas siltināšanas darbiem un, ja primārās enerģijas ietaupījums siltināšanas rezultātā būs vismaz 30% ēkai, piešķirot kapitāla atlaidi jeb aizdevuma pamatsummas samazinājumu līdz 49% no aizdevuma. Iedzīvotājiem tiks mazināts administratīvais slogs projektu

īstenošanai, samazinot atskaišu un saskaņojumu apjomu un uzsvaru liekot uz rezultāta – enerģijas ietaupījuma – sasniegšanu.

Papildus tiks turpināta Daudzdzīvokļu māju remonta aizdevuma programma, kas uzsākta 2021.gadā. Programmas mērķis ir veicināt finansējuma pieejamību daudzdzīvokļu namu remontam, kā arī motivēt dzīvokļu īpašniekus ieguldīt sava īpašuma, tostarp koplietošanas teritoriju, labiekārtošanā. Programmas kopējais finansējums ir 31 milj. eiro. Finansējums paredzēts daudzdzīvokļu māju koplietošanas telpu remontam un apkārtējās teritorijas labiekārtošanai, tādiem darbiem kā, piemēram, ūdensvada vai jumta nomaiņa, bērnu vai sporta laukuma ierīkošana, mājas fasādes atjaunošana un citiem darbiem.

Līdz ar papildus finansējuma pieejamību ALTUM turpinās pieteikumu pieņemšanu privātmāju energoefektivitātes programmā.

ESKO

Turpinot jau uzsākto energoservisa uzņēmumu finansēšanu, arī jaunajā stratēģijas periodā būs pieejams finansējums nākotnes naudas plūsmu iegādei no energoefektivitātes pakalpojumu sniedzējiem jeb ESKO kompānijām, refinansējot pabeigtus daudzdzīvokļu projektus.

Eiropas vietējā enerģētikas atbalsta pasākumi

Sadarbībā ar EIB plānots turpināt grantu atbalsta (Eiropas vietējais enerģētikas atbalsts, saīsināti tiek saukts ELENA) sniegšanu uzņēmumiem, nodrošinot eksperfizes un energoefektivitātes projekta sagatavošanas izmaksu segšanu.

2022.gadā plānots noslēgt jaunu līgumu ar EIB. Programmas kopējais apjoms paredzēts 2,25 milj. euro, no kuriem 90% segs EIB.

4.3.1.2. Energoefektivitātes fonds

Lai atbalstītu iniciatīvas energoefektivitātes jomā, atbilstoši Energoefektivitātes likumam¹⁴ ALTUM turpinās pārvaldīt Valsts energoefektivitātes fondu. Šī fonda finanšu avots noteikts Energoefektivitātes likumā, kura iemaksas fondā nodrošina Ekonomikas ministrija. Fonda apmēram sasniedzot pietiekamu apjomu, sadarbībā ar Ekonomikas ministriju fonda līdzekļus paredzēts izmantot valsts atbalsta programmu īstenošanai, obligātā enerģijas galapatēriņa mērķa sasniegšanai, kā arī sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumiem energoefektivitātes jomā.

Fonda ietvaros līdz šim īstenotas mārketinga un izglītojošas aktivitātes, veicinot izpratni par energoefektivitāti.

¹⁴ <https://likumi.lv/doc.php?id=280932>

4.3.1.3. ILGTSPĒJĪGA FINANSĒJUMA VEICINĀŠANA UN VIDES, SOCIĀLĀ UN KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA

Eiropas Savienība ir veikusi virkni pasākumus, lai atbalstītu pāreju uz resursu ziņā efektīvāku un ilgtspējīgāku ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un izveidotu finanšu sistēmu, kas atbalsta ilgtspējīgu izaugsmi.

Ilgtspējīgam finansējumam ir būtiska nozīme politikas mērķu sasniegšanā saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, kā arī visu ES valstu starptautisko saistību izpildē attiecībā uz klimata un ilgtspējas mērķiem.

Ilgtspēja ir galvenā iezīme ES atveseļošanā pēc Covid-19 pandēmijas, un finanšu nozarei būs izšķiroša nozīme Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanā, tostarp pārejā uz klimatneitrālu, klimatnoturīgu, resursefektīvu un taisnīgu ekonomiku.

Lai virzītos uz ilgtspējīga finansējuma un vides, sociālās un korporatīvās pārvaldības (ESG) principu ieviešanu, ALTUM

- paplašinās ilgtspējīgu finanšu instrumentu kopumu,
- uzlabos MVU un MidCap iekļaušanu ilgtspējas iesaistē, nodrošinot tiem atbilstošu finansējuma pieejamību un noteiktus stimulus ilgtspējas rezultātu sasniegšanā,
- kopumā palielinās finanšu sektora un valsts atbalstu šīs jomas integritātē,
- veiks iekšēju procesu izstrādi ESG izveidē un uzraudzībā,
- pilnveidos darbinieku kompetenci ilgtspējīga finansējuma un ESG izvērtēšanā, kā arī risku pārvaldībā.

Stratēģijas periodā ar ALTUM īstenoto valsts atbalsta programmu palīdzību tiks veicināta tādu projektu īstenošana, kas ar izmērāmiem rādītājiem spēs nodrošināt pozitīvu novērtējumu sociālajiem un vides faktoriem, kas saistīti ar uzņēmumu ilgtspējību un ietekmi uz sabiedrību.

Jau 2022.gadā ALTUM uzsāks darbu pie nepieciešamo nosacījumu izstrādes attiecīgajām valsts atbalsta programmām, kā arī izvērtēšanas kritērijiem.

4.3.2. Jaunās atbalsta programmas ar nozīmīgu ietekmi uz tautsaimniecību

4.3.2.1. AIZDEVUMI AR KAPITĀLA ATLAIDI LIELIEM INVESTĪCIJU PROJEKTIEM

2021.gada 6.jūlijā ir apstiprināta valsts atbalsta programma vidējiem un lielajiem komersantiem investīciju projektiem (vismaz 10 miljonu euro apmērā) konkurētspējas veicināšanai, kas paredz iespēju saņemt kapitāla atlaidi, t.i. dzēšot aizdevuma pamatsummu. Programmas publiskā finansējuma daļa paredzēta 58,565 milj. euro apmērā, piesaistot privāto finansējumu vismaz 136,5 milj. euro apmērā, līdztekus pašu komersantu līdzdalībai projektu realizēšanā.

Paredzēts, ka programmas ieviešanā ALTUM sadarbosies ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, kuras kompetencē būs projektu izvērtēšana atbilstoši viedās specializācijas stratēģijas jomām, kā arī projektu sasniedzamo rādītāju (eksports, darba vietas, P&A, vidējā darba samaksa, zaļās investīcijas) novērtēšana gan sākotnējā projektu atlases posmā, gan pēc projekta īstenošanas pirms kapitāla atlaides piešķiršanas.

Paredzēts, ka ALTUM finansējums būs kapitāla atlaides apjomā un ALTUM izvērtēs projektu ekonomisko pamatojumu, kā arī atbilstību nosacījumiem. Atlikušais projekta finansējums tiks piesaistīts no kredītiestādēm vai starptautiskajām finanšu institūcijām, kā arī noteiktā apmērā tiks nodrošināts paša komersanta līdzfinansējums. Kapitāla atlaide tiks piemērota no ALTUM un cita finansētāja aizdevumu summas līdz 30% apmērā un tā tiks piešķirta 3 gados vienādās daļās pēc projekta pabeigšanas, ja sasniegti plānotie rādītāji.

4.3.2.2. VALSTS ATBALSTS DZĪVOJAMO ĪRES MĀJU BŪVniecĪBAI

Lai sekmētu īres mājokļu pieejamību mājtsaimniecībām ar pietiekamiem ienākumiem, plānots uzsākt programmu zemu izmaksu īres dzīvojamu ēku būvniecībai. Šim mērķim Atveseļošanās fonda ietvaros paredzēts finansējums 42,9 milj. euro apmērā. Plānots ar pieejamo finansējumu uzbūvēt līdz 700 dzīvokļiem, kas palīdzētu nodrošināt mūsdienīgu dzīvokļu pieejamību reģionos personām, kuras nevar atļauties kvalitatīvu mājokli par tirgus cenu. Paredzams, ka šādu dzīvokļu īres maksa nepārsniegs programmas noteikumos norādīto summu.

4.3.2.3. JAUNIE RISKĀ KAPITĀLA FINANŠU INSTRUMENTI

Lai atbalstītu ieguldījumus straujas izaugsmes un inovatīvos uzņēmumos, ALTUM jaunajā stratēģijas periodā plāno izveidot 5. paaudzes fondus, sniedzot publisko finansējumu 75 milj. euro apmērā.

2022.gadā plānots uzsākt fondu pārvaldnieku atlasī, lai pārvaldītu:

- jaunuzņēmumu fondus, pirmssēklas un sēklas naudas investīcijām, kur kopējais publiskais finansējums paredzēts 45 miljoni euro apmērā;
- iespēju kapitāla fondus, kur sākuma kapitāla ieguldījumiem paredzēts publiskais finansējums 10 milj. euro un izaugsmes kapitāla ieguldījumiem paredzēts publiskais finansējums 20 milj. euro apmērā.

Iepriekš minētajiem iespēju kapitāla sākuma un izaugsmes fondiem paredzēts papildus piesaistīt privāto finansējumu 50% apmērā, kā arī paredzēts, ka šie fondi darbosies uz tirgus (*pari passu*) principiem.

Īpašu uzmanību ALTUM pievērsīs fondu pārvaldnieku kvalifikācijai un to līdzšinējai sekmīgai darbībai fondu pārvaldē. Pārvaldnieku atlasei un kvalifikācijas pārbaudei tiks nodrošināta skaidra sākotnējā pretendentu atlase, kur atlases kritēriji ietvers pretendentu kvalifikācijas izvērtējumu un iepriekš pārvaldīto fondu atdeves rādītājus, sekojoši vērtējot Fondu pārvaldnieku piedāvātās investīciju stratēģijas.

5.paaudzes riskā kapitāla fondu ieguldījumi tiks veikti jaunuzņēmumos, kā arī vēlākas izaugsmes stadijā esošos uzņēmumos, tai skaitā uz eksporta veicināšanu orientētos tirgus segmentos.

4.3.3. Digitalizācijas finanšu instruments

Latvijas Atveseļošanās un noturības mehānisma plānā 21% no piešķirtajiem līdzekļiem paredzēts pasākumiem, kas atbalsta digitālo pārkārtošanos. ALTUM uzņēmumu digitalizācijas programmas ietvaros **paredzēts atbalstīt uzņēmumu digitālo transformāciju**, sniedzot finansējumu uzņēmumu procesu digitalizācijai, industrijas 4.0 risinājumu iegādei (t.i., gan iekārtas, gan programmatūras komponentes), 5G tīklā funkcionējošu sistēmu un iekārtu iegādei, datu uzglabāšanas risinājumiem u.tml.

Šīs programmas ietvaros paredzētais Atveseļošanas fonda finansējums ir 45 milj. euro apmērā, kas kopā ar papildus Altum piesaistītiem līdzekļiem ļauj izveidot atbalsta instrumentus 80 līdz 100 milj. euro apmērā. Programmu plānots īstenot kombinēta finanšu instrumenta veidā (t.i., aizdevums ar pamatsummas samazināšanas iespēju). Uzņēmumiem būs pieejams aizdevums ar termiņu līdz 10 gadiem sākot no 100 000 euro līdz 7 miljoniem euro.

Šī MVU un lielo uzņēmumu digitalizācijas un automatizācijas programma tiek veidota, lai veicinātu uzņēmumu attīstību, konkurētspējas stiprināšanu un apgrozījuma palielināšanu, atbalstot produktivitāti veicinošas investīcijas.

4.3.4. Citas valsts atbalsta programmas

4.3.4.1. GARANTIJAS

Komersantu kredītu garantijas

ALTUM turpinās īstenot kredītu garantiju un lauksaimnieku garantiju izsniegšanu, uzlabojot garantiju saņemšanas nosacījumus, paplašinot saņēmēju loku un uzlabojot garantiju pieejamību. Tiek plānots piešķirt komersantu garantijas ALTUM aizdevumu refinansēšanai uz kredītiestādēm un padarīt garantiju prēmijas klientiem pieejamākas, kā arī veicināt ilgtspējas projektu attīstību ar garantiju palīdzību. ALTUM vērtēs arī sadarbības iespējas starptautiskā līmenī, piesaistot sadarbības partnerus no Baltijas vai starptautiskajām finanšu institūcijām vai izvērtējot sadarbību ar citiem finanšu tirgus dalībniekiem. Turpināsies arī komersantu portfeļgarantiju programmas īstenošana, organizējot jaunu kredītiestāžu atlasi atklātā veidā.

Jaunajā ES fondu darbības programmā 2021.-2027.gadam ir plānoti 40 milj. euro komersantu garantijām, portfeļgarantijām un garantijām digitalizācijas projektiem.

Mājokļa garantijas ģimenēm ar bērniem un jaunajiem speciālistiem, subsīdija "Balsts"

2021.gada otrajā pusgadā veikta kredītiestāžu atlase programmas ieviešanai portfeļgarantiju veidā no 2022.gada. Minētās izmaiņas ļaus samazināt programmas ieviešanai nepieciešamo publisko finansējumu, kā arī nodrošināt ātrāku garantiju piešķiršanu. Turpmākajos gados paredzēta subsīdijas "Balsts" pieejamība daudzbērnu ģimenēm, iegādājoties mājokli.

Studiju garantijas

2021.gada 4.ceturksnī paredzēta līguma noslēgšana ar Eiropas Investīciju fondu par ESIF pilotprogrammas "Skills and education" pretgarantiju piesaisti, kas ļaus nodrošināt papildus finansējumu programmas ieviešanai, kā arī paplašināt kreditējamos apmācību veidus (studijas ārpus Latvijas).

Eksporta kredītu garantijas

ALTUM turpinās īstermiņa eksporta kredītu garantiju izsniegšanu un apkalpošanu atbilstoši Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņu 2021-2027.gada mērķos ietvertajiem uzstādījumiem, kā arī iniciēs šīs programmas uzlabojumus, nodrošinot eksporta kredītu garantiju pieejamību lielākam uzņēmēju lokam, kā arī līdzdarbosies eksporta atbalsta 'ekosistēmas' stiprināšanā un pilnveidošanā Latvijā. Tā kā esošā ALTUM īstermiņa eksporta kredītu garantiju programmas notifikācija uz ES/OECD valstīm, ja eksportētājs ir MVU un tā eksporta apgrozījums nepārsniedz 2 milj.euro vai atliktā maksājuma termiņš ir garāks par 6 mēnešiem, ir spēkā līdz 2022.gada beigām, tad tiks sagatavota jauna notifikācija īstermiņa eksporta kredītu garantiju programmas uz ES/OECD valstīm turpināšanai, t.sk., rosinot paplašināt eksportētāju loku, kas varētu tikt atbalstīti šīs programmas ietvaros, piemēram,

palielinot pieļaujamo eksporta apgrozījumu līdz 5 milj. euro, šāds maksimālais garantijas limits noteikts arī šobrīd komersantu garantiju programmā. Stratēģijas īstenošanas laikā ALTUM plāno sasniegt eksporta kredītu garantiju portfeli 12 milj. euro apmērā.

4.3.4.2. AIZDEVUMI

ALTUM turpinās īstenot esošās aizdevumu programmas, kā arī no RRF finansējuma un ES fondu finansējuma plānots uzsākt jaunas aizdevumu programmas vai atbilstoši publiskajam finansējumam pilnveidot programmu nosacījumus.

Kā jauns finansējuma avots tiks ieviests finansējums Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai (ELFLA) vēl esošā ES fondu plānošanas perioda ietvaros, kuru Zemkopības ministrija piešķir ALTUM finanšu instrumentu īstenošanai 30 milj. euro apmērā esošām programmām: maziem aizdevumiem lauku teritorijās 20 milj.euro apmērā un lauksaimnieku garantijām 10 milj. euro apmērā.

Jaunajā ES fondu plānošanas periodā Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam ietvaros ir paredzēts ieviest jaunu programmu "Aizdevumi ar kapitāla atlaidi maziem lauku uzņēmējiem" (indikātīvi 21 milj. euro). Programmas mērķis ir veicināt iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielināt finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un lauku attīstības nozarēs. Paredzēts, ka ALTUM finansējums būs kapitāla atlaides apjomā, kas aizņējam tiks piešķirta, ja aizņēmējs sasniegs plānotos rādītājus.

4.3.4.3. LATVIJAS ZEMES FONDS

ALTUM turpinās veikt Latvijas zemes fonda pārvaldi, nodrošinot likumā definētos uzdevumus, iegādājoties, pārdodot, nomājot un apsaimniekojot lauksaimniecībā izmantojamo zemi.

Laikā posmā līdz 2024.gada beigām plānots iegūt stabilu un sabalansētu Latvijas zemes fonda nekustamo īpašumu portfeli, nodrošinot mērenu pieaugumu 3-5 % apmērā, sasniedzot īpašumu portfeli 30 000 ha platībā.

Plānots nodrošināt efektīvu lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsaimniekošanu nodrošinot ieņēmumus vidēji 3,8% apmērā.

Latvijas zemes fonds plāno palielināt darījumus, aktivizējot jaunās un mazās saimniecības, lielāku uzmanību pievēršot mazaktīvajos un pierobežas reģionos, iespēju robežās slēdzot nomas līgumus uz garākiem termiņiem, kā arī iegādājoties vairākus īpašumus vienlaikus no citu nozaru uzņēmumiem vai no saimniecībām, kas pārtrauks savu darbību.

ALTUM sadarbībā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministriju plāno izvērtēt normatīvo aktu pilnveides iespējas, lai nodrošinātu efektīvāku Latvijas zemes fonda mērķa izpildi un uzlabotu jau šobrīd likumā paredzēto darījumu noslēgšanas procesu.

4.3.4.4. SOCIĀLĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS PROGRAMMA

Plānots turpināt Sociālās uzņēmējdarbības atbalsta programmu, kuras ietvaros ALTUM piešķir grantus sociālajiem uzņēmumiem. Pēc Labklājības ministrijas iniciatīvas, rosināts vēl esošajā ES fondu plānošanas periodā papildus programmai piešķirt 3 milj. euro. Ja MK apstiprinās plānotos grozījumus, 2022.gadā ALTUM atkal atjaunos pieteikšanos sociālās uzņēmējdarbības programmai. Vienlaikus no jaunā ES fondu plānošanas perioda plānots turpināt atbalstu sociālajiem uzņēmumiem, paredzot pilnveidotu atbalsta mehānismu, kas būtu kā kombinētais finanšu instruments (aizdevums un grants).

4.3.4.5. COVID – 19 ATBALSTA PROGRAMMAS

ALTUM turpinās atbalsta programmu apkalpošanu COVID-19 pandēmijas skartajās nozarēs uzņēmējiem atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajiem noteikumiem un deleģējumam.

Atbalsts pieejams apgrozāmajiem līdzekļiem, eksporta kredītu garantiju un kredītu brīvdienu garantijām, kultūras nozares komersantiem, kā arī lielajiem komersantiem, izmantojot izveidotā Altum kapitāla fonda pieejamo finansējumu. Stratēģijas īstenošanas laikā jaunos darījumos plānots izsniegt orientējoši 138 milj. euro.

4.3.4.6. THREE SEAS INITIATIVE INVESTMENT FUND S.A. SICAV-RAIF

ALTUM turpinās aktīvu dalību "Three Seas Initiative Investment Fund S.A. SICAV-RAIF", veicinot projektu virzību, kas ir būtiski Latvijai un tās ekonomiskajai izaugsmei kopumā.

2022.gadā 3 Jūru fonda samitu un biznesa forumu paredzēts organizēt Latvijā.

4.3.4.7. RISKĀ KAPITĀLS

Jaunais stratēģijas periods aptver investīciju turpināšanu 4. paaudzes akcelerācijas, pirmssēklas un sēklas fondos, kā arī sēklas, sākuma un izaugsmes fondos.

ALTUM turpinās darbu ar visiem iepriekšējās paaudzes riska kapitāla fondiem, kur stratēģijas periodā plānota ieguldījumu atmaksa, lai veicinātu pēc iespējas augstāku ieņēmumu gūšanu.

ALTUM turpinās dalību **Baltijas Inovācijas fondā** un **Baltijas Inovācijas fondā 2**.

Ekonomikas ministrija sadarbībā ar ALTUM un Finanšu ministriju plāno izstrādāt un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā specifiskā atbalsta mērķa īstenošanas noteikumus par "Baltijas mazo un vidējo uzņēmumu sākotnējā publiskā piedāvājuma fonda izveidei". Fonda izveide paredzēta, lai atbalstītu Baltijas MVU uzņēmumus, kuri vēlas emitēt obligācijas biržā. Kopējais publiskais finansējums no Latvijas veidos 20 milj. euro un paredzēts, ka fonda apjoms kopā ar Lietuvas piešķirto finansējumu sasniegs 40 milj. euro. Fonds atbalstīs investīcijas piesaistes procesu, veicot ieguldījumus MVU sākotnējā publiskā piedāvājumā un sagatavošanās periodā pirms sākotnējā publiskā piedāvājuma.

4.3.5. ALTUM iekšējo darbības procesu prioritārie virzieni

4.3.5.1. IEKŠĒJO FUNKCIJU OPTIMIZĀCIJA UN PILNVEIDOŠANA

Struktūrfondu līdzekļu, kas šobrīd ir ievērojama daļa no ALTUM resursiem, izsniegšana, uzraudzība, apkalpošana un atskaišu sniegšana rada būtisku administratīvo slogu, tāpēc ALTUM arī turpmāk pilnveidos iekšējos procesus darbības optimizācijas nolūkā.

Pieteikumu izvērtēšanā un lēmumu pieņemšanā plānots noteikt pēc iespējas standartizētus atbilstības un finanšu kritērijus.

Līdz šim veiksmīgi īstenotā **"K25" projekta ietvaros** (centralizēta pieteikumu izvērtēšana aizdevumu pieteikumiem līdz 25000 euro) **plānota šī modeļa** piemērošana (**transformācija**) aizdevumiem ar lielākām summām (plānota aizdevuma summas paaugstināšana).

Plānota ALTUM iekšējo **IS modernizācija**, panākot sekmīgāku IS savstarpējo integrāciju, kā arī lietotājiem samazinot datu atkārtotu pārvadīšanu un nodrošinot ērtāku izmantošanu.

ALTUM plāno **pilnveidot NILLIIN regulējumā ietverto prasību scoringu**, tostarp virkni meklēšanas rīku automatizējot.

Jaunajā stratēģijas periodā plānotas **izmaiņas LGD** (*zaudējumi saistību neizpildes gadījumā*) **metodikas noteikšanā**, kas ļaus precīzāk aprēķināt nepieciešamos uzkrājumus izsniegtajiem aizdevumiem.

Komersantu garantijām **plānots noteikt vienotu likmi**, neatkarīgi no riska klases.

Aizdevumiem **plānots noteikt precīzu pakalpojuma maksas amplitūdu**.

Tiks izvērtēta iespēja veikt klientu attālinātu identifikāciju.

ALTUM turpinās darbu pie klientu projektu un pieteikumu izvērtēšanas un lēmumu pieņemšanas **termiņu samazināšanas**.

Tiks **pilnveidota elektroniskā vide**, tādējādi nodrošinot klientiem iespēju pašapkalpoties sev izdevīgā vietā un laikā.

Plānots:

- aizvietot iesniedzamos dokumentus ar datu iegūšanu no ārējiem datu avotiem, nodrošinot to automātisku importēšanu uz ALTUM IT sistēmām,
- standartizēt pieejas un instrumentu pielietošana aizdevuma pieteikumu analīzes procesā;
- pieteikumu saņemšanas, izvērtēšanas un dokumentu sagatavošanas procesos izmantot jaunu informācijas sistēmu, paaugstinot procesu automatizāciju un samazinot manuālu darbību apjomu līdz minimumam;
- noziedīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas kontrolei un uzraudzībai izmantot ajauninātu procesa atbalstošu programmatūru centralizēti.

Īpašu nozīmi ALTUM veltīs digitalizācijas procesu paplašināšanai.

ALTUM intergrēs risinājumus, ko piedāvā pieaugošā darbības vides digitalizācija un digitālu datu pieejamība, tādējādi nodrošinot paša uzņēmuma efektivitātes pieaugumu, kā arī ALTUM klientu pieaugošo prasību apmierināšanu pēc pakalpojumu sniegšanas ātruma un UX (user experience-klienta/lietotāja pieredze izmantojot sistēmu vai pakalpojumu), ALTUM spēju iekļauties digitālās sadarbības ķēdēs un procesos.

Digitalizācija nodrošinās pamatu stratēģisku mērķu sasniegšanai, kas ietver:

- pakalpojumu apstiprināšanas termiņu saīsināšanu maza apjoma finanšu pakalpojumu segmentā,
- spēju no klienta pieprasīt tikai to informāciju, kas nav pieejama publiskos reģistros vai sadarbības partneriem,
- spēju vienveidot un standartizēt procesus,
- ieviest algoritmus un tehnoloģijas daļējai vai pilnīgai procesu un lēmumu automatizācijai,
- iespējas sniegt jaunus pakalpojumus un esošus pakalpojumus jaunā veidā,
- paplašināt ALTUM pakalpojumu pieejamību, t.sk. ieviest pašapkalpošanās procesus gan klientiem, gan sadarbības partneriem,
- iekļaušanos un to piedāvāto iespēju izmantošanu banku un citu sadarbības partneru procesos,
- attīstīt attālinātās klientu apkalpošanas elektroniskos kanālus.

ALTUM turpinās realizēt vairākus būtiskus uzlabojumus, **pārtraucot riska kapitāla fondus:**

- tiks turpināts darbs **sadarbības procesa optimizācijai** ar fondu pārvaldniekiem,
- tiks nodrošināta **biznesa kontroles funkcija** sistematizētai un objektīvai fondu portfeļa finanšu izvērtēšanai;
- **ALTUM iesaistīsies lielākajā privātā kapitāla asociācijā INVEST EUROPE** "full member" statusā, kas paver iespējas veidot nozares politiku kopā ar citām attīstības finanšu institūcijām reģionā, kā arī pārņemt labākās pārvaldības prakses piemērus un ieviest tos ALTUM darbā.

Ar **saistību izpildi noteikto uzraudzības funkciju ietvaros plānota:**

- aktīvāka preventīvo pasākumu veikšana, lai nodrošinātu **saistību izpildes kvalitatīvu uzraudzību,**
- **restrukturizācijas procesu uzlabošana,** tos sistematizējot un ieviešot vienotas vadlīnijas visām atbalsta programmām,
- **labprātīgas saistību izpildes veicināšana,**
- ar parādu piedziņas procesiem saistīto **izmaksu optimizācija.**

4.3.5.2. KLIENTU APKALPOŠANA

Turpinot veidot mērķtiecīgu, precīzu, atvērtu un uzticamu sadarbību ar klientiem un partneriem, jaunajā stratēģijas periodā tiek izdalīti šādi prioritārie attīstības virzieni klientu apkalpošanā:

- attīstīt darbiniekiem kompetenci un ekspertīzi ilgtspējīgas uzņēmējdarbības, zaļā kursa, uzņēmumu digitalizācijas jomās,
- darbiniekiem pilnveidot savu eksperta lomu, aktīvi popularizējot un skaidrojot zaļo kursu sabiedrībā,
- turpināt stiprināt sadarbības partneru tīklu, tādā veidā paplašinot iespēju klientiem saņemt kompleksu atbalsta risinājumu,
- saīsināt klientu projektu izvērtēšanas un lēmuma pieņemšanas termiņus,
- modernizēt klientu apkalpošanas IS, panākot to veiksmīgāku savstarpējo integrāciju un klientu datu ieguves lielāku automatizāciju,
- samazināt klientam iesniedzamo dokumentu skaitu, veidojot viegli uztveramas un aizpildāmas klientu veidlapas,
- attīstīt attālinātās klientu apkalpošanas elektroniskos kanālus,
- nodrošināt pakalpojumu pieejamību, likvidējot un novēršot šķēršļus informācijas un pakalpojumu brīvai pieejamībai digitālā vidē, nodrošinot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību un uzlabojot piekļuvi pakalpojumiem, kas atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām un funkcionēšanas ierobežojumiem,
- organizēt klientu atgriezeniskās saites saņemšanu visos klientu segmentos (on-line aptauja, tematiskās aptaujas), lai operatīvi reaģētu uz tirgus izmaiņām,
- attīstot klientu apkalpošanas informācijas sistēmas, panākt to maksimālu saprotamību un draudzīgumu gan iekšējiem lietotājiem, gan klientiem,
- izvērtēt iespēju ieviest vienotu zvanu centru,
- izvērtēt iespēju ieviest attālināto klientu identifikāciju.

4.3.5.3. MĀRKETINGS UN KOMUNIKĀCIJA

ALTUM atpazīstamība un novērtējums vairākās interesentu grupās pēdējos gados ir pozitīvi audzis, ko apliecina, piemēram, žurnālistu un banku darbinieku aptauju rezultāti.

Ņemot vērā arvien pieaugošo jauno valsts atbalsta programmu veidu un to ieviešanas intensitāti, ALTUM jāspēj nodrošināt operatīvi mārketinga programmu piedāvājumi mērķa auditorijām, lai maksimāli sekmētu efektīvu finansējuma apguvi.

2022.gadā ALTUM plāno pabeigt jaunās ALTUM interneta mājas lapas izstrādi, kas kalpotu kā digitāla platforma klientu piesaistei un valsts atbalsta programmu ērtākai saņemšanai.

ALTUM turpinās:

- efektīvi izmantot sociālo tīklu iespējas precīzai mērķa auditoriju sasniedzamībai,
- saglabāt svarīgu sabiedrisko attiecību lomu gan komunikācijā ar medijiem, gan arī ziņu nodošanā ietekmes pusēm un gala lietotājiem,
- sadarbību ar sociālajiem partneriem, aktīvi izmantojot to kanālus, lai piesaistītu jaunus klientus.

Svarīga saglabājas klientu sentimenta izmaiņa attiecībā par attālināto apkalpošanu, informācijas apguvi, digitāliem pakalpojumiem, kur ALTUM nodrošinās gan proaktīvu lomu, gan atbalstu citām struktūrvienībām, lai pilnveidotu klientu saskarsmi.

4.3.5.4. PERSONĀLA VADĪBAS GALVENĀS PRIORITĀTES

Jaunajā stratēģijas periodā tiek izvirzītas šādas prioritātes personāla politikā:

- **stratēģiskajiem mērķiem atbilstošs personāls**

Personāla kvalitatīva un kvantitatīva sastāva nodrošināšana un saglabāšana, veicinot efektīvu resursu izmantošanu un sekmējot darbinieku profesionalitāti, atbildību, lojalitāti un iniciatīvu, izmantojot iekšējos un ārējos resursus personāla piesaiste, uzņēmumam nepieciešamo kompetenču novērtēšana, īpašu uzmanību pievēršot darbinieku integrācijai uzņēmumā.

Sasniedzamā vērtība – brīvprātīgi aizgājušo darbinieku mainība nepārsniedz 10% gadā.

- **darbinieku motivēšana mērķu sasniegšanai**

Jauna Darba koplīguma izstrāde sadarbībā ar darbinieku pilnvarotajiem pārstāvjiem, darbinieku motivācijas un darba izpildes vadības sistēmas pilnveidošana. Sociāli atbildīgu un tiesisku darba attiecību nodrošināšana. Taisnīga un konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšana, darba samaksas līmeni pielīdzinot Latvijas finanšu sektorā darbojošos konkurētspējīgu uzņēmumu un kopējā privātā sektora organizāciju atalgojuma līmenim.

- **personāla kompetenču attīstīšana**

Nepārtraukta uzņēmumam kritisko un nepieciešamo kompetenču attīstība, tai skaitā atbalstot akadēmiskās izglītības iegūšanu, lai palielinātu darbinieku ieguldījumu ALTUM mērķu sasniegšanā un sniegtu darbiniekiem iespēju realizēt savu profesionālu izaugsmi. Atbilstoši digitālo tehnoloģiju izmantošanas un attīstības tendencēm personāla digitālo prasmju un profesionālo zināšanu pilnveidošana darbam ar jauniem atbalsta instrumentiem, ALTUM izvirzīto sasniedzamo mērķu vērtējumam (piemēram, ESG), un Eiropas Savienības prasību nodrošināšanai ilgtspējīga finansējuma pieejamībai. Līderības attīstība.

Sasniedzamā vērtība – vismaz 70% apmācīto darbinieku skaitu gadā.

- **atvērta, uz sadarbību orientēta darba vide**

Uz aktivitātēm balstīta, iekļaujoša, psiholoģiski droša un pozitīva darba vide. Vienotu personāla vadības un darbinieku pašapkalpošanās elektroniskās sistēmas pilnveidošana. Komandas saliedēšanas pasākumu nodrošināšana. Iekšējās komunikācijas pilnveidošana, tostarp, izmantojot Yammer platformas izmantošanu iekšējai komunikācijai. Darbinieku iesaistes, labizjūtas un iekļaušanas novērošana, periodiski veicot darbinieku aptaujas.

- **ilgtspējīga, sakārtota, droša videi un veselībai saudzīga darba vide**

Ilgtspējīga, droša un moderna darba vide, nodrošinot veselīgu iekštelpu klimatu, kas atbilst ikdienas aktivitātēm, vienlaicīgi mazinot negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi. Pastāvīga darba vides iekšējā uzraudzība un darba aizsardzības nodrošināšana. Darba vides pilnveidošana un darba vietu aprikojuma nodrošināšana atbilstoši darba aizsardzības normām un mūsdienīgas, veselīgas darba vides prasībām. Darbinieku iesaiste veselības veicināšanas pasākumos.

4.4. Sadarbība ar partneriem

Realizējot valsts atbalsta programmas, milzīga nozīme ir visām taustaimniecības attīstībā iesaistītajām pusēm, tostarp ALTUM sadarbības partneriem.

ALTUM ar partneriem veicina ilglaicīgu un sekmīgu sadarbību, ir atvērti jaunām iniciatīvām, veicina uz godīga biznesa principiem vērstu pieeju lēmumu pieņemšanā, orientējas uz e-pakalpojumu izmantošanu, veicina atgriezenisko saiti, veic sadarbības novērtējuma aptauju un, ņemot vērā izvērtējumu, nodrošina pilnveidošanu, ievēro nozares labo praksi un ievēro profesionālos standartus.

ALTUM ir aktīvs biedrs starptautiskajās organizācijās, kuru mērķis ir uzlabot dažādu tautsaimniecības nozaru finansēšanu un pieejamību finansēm, papildinot un stimulējot tirgu, vienlaikus saglabājot tā līdzsvaru tādās jomās, kā MVU, ilgtermiņa finansēšana, eksporta apdrošināšana un citās.

ALTUM sadarbības partneri

Valsts institūcijas	Asociācijas	Starptautiskās finanšu institūcijas	Biznesa pārstāvji
- Ekonomikas ministrija - Finanšu ministrija - Zemkopības ministrija - Labklājības ministrija - Kultūras ministrija - Izglītības un zinātnes ministrija - Centrālā finanšu līgumu aģentūra - Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra - Lauku atbalsta dienests - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Latvijas pašvaldību savienība - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs - Latvijas Banka - Finanšu un kapitāla tirgus komisija - u.c.	- Eiropas ilgtermiņa investoru asociācija (ELTI) - Eiropas savstarpējo garantiju sabiedrību asociācija (AECM) - Eiropas riska kapitāla fondu investoru tīkla asociācija The European Venture Fund Investors Network (E.V.F.I.N.) - Eiropas MVU Finanšu institūciju tīkls (NEFI) - Latvijas Finanšu nozares asociācija - Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) - Latvijas Privātā un riska kapitāla asociācija - Latvijas Darba devēju konfederācija - Zemnieku Saeima - Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome - Iekšējo auditoru institūts - Nozaru asociācijas - Latvijas Biznesa savienība - Fonds Latvijas lauku attīstībai - Latvijas lielo pilsētu asociācija - Biznesa konsultantu asociācija - Startin	- Eiropas Investīciju fonds - Nacionālo attīstības institūciju sadarbības platforma riska kapitāla jomā - Eiropas Investīciju banka - Eiropas Padomes Attīstības banka - Ziemeļu Investīciju banka - Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka	- Starptautiskie sadarbības partneri (Kredex, INVEGA) - Kreditīestādes - Riska kapitāla fondi - LatBAN - Biznesa inkubatori - Privātie un augstskolu biznesa inkubatori

5. PIESAISTĪTAIS FINANSĒJUMS

Valsts atbalsta programmu realizācijas nodrošināšanai nepieciešams piesaistīt ievērojamu resursu apjomu. Lēmums par piesaistāmo resursu apjomiem un avotiem tiek pieņemts vienlaicīgi ar lēmumu par konkrētas atbalsta programmas realizācijas uzsākšanu. Nepieciešamo resursu apjomu nosaka, veicot programmas novērtējumu, kas tiek apstiprināts ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem vai protokollēmumu.

Atkarībā no izlietojuma mērķa, kā resursi tiek izmantoti gan ALTUM pašu kapitāls (t.sk. rezerves kapitālā ieskaitītie līdzekļi atbalsta programmu realizācijai), gan Eiropas Savienības fondu un valsts budžeta līdzekļi, kā arī atmaksātie Publiskā finansējuma līdzekļi.

Vienlaikus finansējums tiek piesaistīts, līdzekļus aizņemoties gan Valsts kasē, gan starptautiskās finanšu institūcijās (esoši aizdevumi no EIB), kā arī finanšu tirgos, emitējot obligācijas.

Šādi tiek nodrošināta finansējuma avotu diversifikācija, kas samazina atkarību no kāda konkrēta resursu avota.

Aizņemto resursu termiņstruktūra tiek pieskaņota ALTUM izveidoto portfeļu termiņstruktūrai. Aizņemšanās termiņi ir no 4 – 30 gadiem.

ALTUM mērķa auditorija ir Latvijas rezidenti, līdz ar to arī programmas tiek realizētas euro valūtā un arī finansējums tiek piesaistīts euro, tādējādi izvairoties no valūtas riska uzņemšanās.

Arī aizņemto resursu likme (fiksēta vai mainīga) tiek izvēlēta atbilstoši tam, kāda likme tiks piemērota gala saņēmējam, minimizējot procentu likmju risku ALTUM.

Izvērtējot resursu avotu, tiek vērtēts, vai to izmantošana paredz apgrūtināt ALTUM aktīvus. Aktīvu apgrūtināšana tiek akceptēta tikai izņēmuma gadījumos. Arī valsts galvojuma nodrošināšana finansējuma piesaistei tiek pieprasīta, tikai izņēmuma gadījumos.

Jauno darījumu finansēšanai stratēģijas realizācijas periodā (2022-2024) plānots piesaistīt finansējumu 733 milj. euro apmērā.

Pieaugums plānots, piesaistot Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna līdzekļus, nākamā plānošanas perioda struktūrfondu līdzekļus, turpinot apgūt 2014-2020 plānošanas perioda Eiropas struktūrfondu un valsts budžeta līdzekļus, gan iepriekšējo plānošanas periodu (2004-2006 un 2007-2013) atmaksāto Publisko finansējumu, kā arī palielinot aizņēmumu apjomu un veicot obligāciju emisijas.

2021.gadā ir apstiprināts emisijas prospekts obligāciju emisijai apjomā līdz 75 milj. euro. Pirmā emisija 20 milj. euro apmērā jau veikta 2021.gadā. Obligāciju emisijas tiek plānotas arī turpmāko triju gadu laikā, piesaistītos līdzekļus plānots izmantot ALTUM realizēto atbalsta programmu finansēšanai, cita starpā Latvijas zemes fonda darbības finansēšanai un "Zaļo investīciju" finansēšanai.

6. PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINS, BILANCE UN NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS.

Peļņas un zaudējumu aprēķins (tūkst.)

Posteņi		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Procentu ieņēmumi	13 344	16 442	18 596			
2.	Procentu izdevumi	(1 775)	(1 870)	(2 116)			
A	Neto procentu ieņēmumi (1. + 2.)	11 569	14 572	16 480			
3.	Ieņēmumi no VAP īstenošanas	6 165	6 526	6 997			
4.	Kompensējamie izdevumi par VAP īstenošanu	(5 584)	(5 950)	(6 320)			
B	Neto ieņēmumi no VAP īstenošanas	581	576	677			
5.	Peļņa/(zaud.) no darījumiem ar vērtspapīriem un ārvalstu valūtām	90	(56)	36	-	-	-
6.	Peļņas / (zaudējumu) daļa no ieguldījumiem RKF	(118)	(1 806)	(684)			
7.	Peļņa / (zaudējumi) no publiskā finansējuma komensācijas par RKF vērtības izmaiņām	129	1 908	1 055			
8.	Citi ieņēmumi	2 168	3 053	2 978			
9.	Citi izdevumi	(634)	(1 145)	(1 341)			
C	Dažādi ieņēmumi un izdevumi(5. : 9.)	1 635	1 954	2 045			
D	Parastās darbības ieņēmumi (A+B+C)	13 785	17 102	19 202			
10.	Personāla izmaksas, neto	(4 640)	(5 416)	(5 760)			
11.	Administratīvie izdevumi, neto	(1 821)	(1 831)	(1 828)			
12.	Nemateriālo aktīvu un pamatīdzekļu nolietojums	(787)	(916)	(927)			
E	Parastās darbības izdevumi (10.+11.+12.)	(7 248)	(8 163)	(8 515)			
13.	Vērtības samazināšanās ienākumi/(zaudējumi), neto	1 594	(3 400)	(1 146)			
F	Peļņa /(- zaudējumi) pirms UIN	8 131	5 539	9 540			
14.	Uzņēmuma ienākuma nodoklis	-	-	-	-	-	-
G	Peļņa / (zaudējumi) pēc nodokļiem	8 131	5 539	9 540			

Bilance (tūkst.)

Aktīvi		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Prasības pret kredītiestādēm un Valsts kasi	181 046	359 950	422 720			
2.	Kredītportfelis, bruto	239 956	333 895	353 275			
3.	Ieguldījumi riska kapitāla fondos	68 331	73 165	89 718			
4.	Finanšu ieguldījumi	52 305	40 798	17 999			
5.	Ieguldījuma īpašumi	24 366	36 759	40 080			
6.	Izmaksātie granti	17 197	31 284	50 402			
7.	Pārdošanai turētie aktīvi	503	28	0			
8.	Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi	6 132	6 115	5 395			
9.	Citi aktīvi	6 096	5 652	6 574			
10.	Nākamā perioda izdevumi un uzkrātie ieņēmumi	4 595	4 052	5 283			
Kopā aktīvi		600 527	891 698	991 447			

Pasīvi		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Mērķa finansējums programmu realizācijai	126 075	185 626	266 762			
2	Saņemtā aizņēmumi	117 305	175 689	190 427			
3	Emitētās obligācijas	45 000	65 000	85 000			
4	Citas saistības	2 774	3 211	2 983			
5	Nākamā perioda ienākumi un uzkrātie izdevumi	5 456	8 297	9 081			
6	Uzkrājumi parādiem un saistībām	71 743	71 942	59 239			
7	Kapitāls un rezerves	232 175	381 933	377 955			
Kopā pasīvi		600 527	891 698	991 447			

Naudas plūsma (tūkst.)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prasības pret kredītiestādēm un Valsts kasi	136 650	181 046	359 950			
Kredītportfelis	-23 785	-93 939	-19 380			
Ieguldījumi riska kapitāla fondos	-13 637	-4 834	-16 553			
Finanšu ieguldījumu izmaiņas	12 598	11 507	22 799			
Ieguldījuma īpašumu izmaiņas	-9 572	-12 393	-3 321			
Mērķa finansējuma izmaiņas	27 546	137 935	115 873			
Pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu iegāde	-1 096	-1 222	-1 199			
PZA ietekme uz naudas plūsmu	3 790	9 829	11 382			
Izmaksātās garantijas (no Altum resursiem)	0	-14 087	-19 118			
Iemaksāts Rezerves kapitālā (ne no Altum resursiem)	0	161 120	41 321			
Citas nespecifētas ietekmes	48 552	-15 012	-69 034			
Prasības pret kredītiestādēm un Valsts kasi gada beigās	181 046	359 950	422 720			

7. GALVENIE DARBĪBAS RĀDĪTĀJI

Zemāk norādītie galvenie darbības rādītāji (GDR) palīdzēs izsekot ALTUM virzībai uz konkrēti izvirzītajiem mērķiem, kas norādīti stratēģijā.

GDR fokusēti uz:

- jaunu valsts atbalsta programmu uzsākšanu, neradot ALTUM finanšu zaudējumus, tostarp, nodrošinot to segumu,
- stingru finanšu un risku vadības disciplīnu,
- izcilu klientu apkalpošanu un sadarbību,
- augstu korporatīvās pārvaldības kultūru.

Kapitāla atdeves rādītāju ietekmē augsts pašu kapitāla īpatsvars ALTUM resursu struktūrā.

		2024
NEFINANŠU MĒRĶI	Jauno darījumu apjomi milj. EUR (ar grantiem)	339
	Bruto portfeļi uz gada beigām milj. EUR (ar grantiem)	1 299
	Moody's piešķirtais kredītreitings	Ne vairāk kā divas pakāpes zem Latvijas valstij piešķirtā reitinga
	ALTUM jauno darījumu iniciētais ieguldījums tautsaimniecībā gadā milj. EUR	773
	Valsts atbalsta programmu apjoms uz 1 darbinieku milj. EUR (ar grantiem)	5.6
	Darbinieku mainība Apmācīto darbinieku skaits gadā	<10% >70%
FINANŠU MĒRĶI	Kapitāla atdeve ROE %	≥1.3%
	Peļņa vai zaudējumi tūkst. EUR	9 824
	Pašu kapitāls (gada beigās) tūkst. EUR	422 427
	Izdevumu/ieņēmumu attiecība %	<65%
	6 mēnešu likviditātes rādītājs %	≥100%
	Kapitāls bez pārvērtēšanas rezerves (KBPR)/Kopējie pārvaldītie aktīvi (KPA), %	≥20%

Nefinanšu mērķu galvenie darbības rādītāji

Stratēģijā noteikts mērēns jauno darījumu apjomu mērķa rādītāju pieaugums, jauno darījumu apjomam līdz 2024.gadam palielinoties par 3.24%, salīdzinot ar jauno darījumu apjomu, ko plānots sasniegt 2021.gadā.

ALTUM finanšu instrumentu bruto portfeļu pieaugums plānots vidēji 10% gadā, nodrošinot līdz 2024.gada beigām kopējo portfeļa apjomu 1.3 miljardi euro apmērā.

Lai valsts atbalsta programmu īstenošanai nodrošinātu efektīvu līdzekļu piesaisti finanšu tirgos, ALTUM nepieciešams uzturēt investīciju līmeņa kredītreitingu, kas nav būtiski zemāks par Latvijas valstij piešķirto.

ALTUM jauno darījumu iniciētais ieguldījums tautsaimniecībā raksturo plānoto ALTUM ietekmes pieaugumu uz tautsaimniecības attīstību, sekmējot privātā kapitāla un finanšu resursu mobilizēšanu atbalstāmās jomās.

ALTUM stratēģijas ietvaros plānots ievērojams darbības apjoma pieaugums, nodrošot finansējumu energoefektivitātes programmās un atbalsta programmās ar ievērojamu ietekmi uz tautaismniecību, kā arī veicinot ilgtspējīga finansējuma pārvaldību un sasniedzot nefinanšu mērķos norādītos valsts atbalsta programmu apjomus uz vienu darbinieku.

ALTUM darbības efektivitāte nodrošināma ar augsti kvalificētiem un lojāliem darbiniekiem, nepārtraukti pilnveidojot to kompetenci un radot sakārtotu darba vidi, kas rezultējas ar zemu darbinieku mainību.

Finanšu mērķu galvenie darbības rādītāji

ALTUM ir relatīvi liels pašu kapitāla īpatsvars. Pašu kapitālā tiek ieskaitīti līdzekļi, kas paredzēti atsevišķu programmu realizēšanai. Stratēģijas īstenošanas periodā Kapitāla atdeves (ROE) rādītāju plānots saglabāt virs 1.3%.

ALTUM prognozētā peļņa tiek aprēķināta, ņemot vērā apstiprinātos valsts atbalsta programmu nosacījumus, tostarp plānotos programmu finanšu rezultātus.

Finanšu mērķa rādītājs "Pašu kapitāls" pārskata gada beigās plānots ar pozitīvu dinamiku.

Lai nodrošinātu ALTUM finanšu efektivitāti, izdevumu attiecībai pret ieņēmumiem nebūtu jāpārsniedz 65%.

ALTUM 6 mēnešu likviditātes rādītājs noteikts atbilstoši Risku vadības stratēģijā norādītajam likviditātes riska līmenim.

Lai nodrošinātu ALTUM pašu kapitāla lieluma atbilstību no darbības apjoma izrietošajiem riskiem, noteikts kapitāla pietiekamību raksturojošs rādītājs - Kapitāls bez pārvērtēšanas rezerves (KBPR) pret Kopējiem pārvaldītajiem aktīviem (KPA), kuram jābūt vismaz 20% apmērā.

ALTUM atbalsta programmu ieņēmumus nosaka attiecīgās programmas noteikumi, kas apstiprināti MK, vai līgums par programmas finansējumu.

[...]

[...]

Rādītāju definīcijas

<i>Izdevumu un ieņēmumu attiecība (IIA)</i>	Izdevumu un ieņēmumu attiecība (IIA) tiek aprēķināta "Personāla izmaksu", "Administratīvo izdevumu" un "Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu nolietojuma izdevumu" summu dalot ar "Pamatdarbības ienākumiem pirms pamatdarbības izdevumiem", kas atspoguļoti Vispatverošo ienākumu pārskatā. ALTUM IIA rādītāju izmanto, lai novērtētu ALTUM koncerna operacionālās darbības efektivitāti. Šis ir viens no darbības efektivitātes novērtēšanas rādītājiem, kuru ALTUM vadība ik ceturksni vērtē vadības atskaitēs, lai novērtētu dažādu aktivitāšu darbības rezultātus un efektivitāti uzlabojošo pasākumu rezultātus.
<i>Kapitāls bez pārvērtēšanas rezerves (KBPR)/Kopējie pārvaldītie aktīvi (KPA)</i>	"Kapitāls bez pārvērtēšanas rezerves" (KBPR) tiek aprēķināts, no "Kopā kapitāls" atskaitot "Pārdošanai pieejamo ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi". "Kopējie pārvaldītie aktīvi" (KPA) iekļauj ALTUM kopējos aktīvus, pieskaitot ārpusbilancē uzskaitīto garantiju apjomu, ņemot vērā uzkrājumus garantijām, no kura atņemti "Nākamo periodu izdevumi", "Uzkrātie ieņēmumi",

	"Pamatlīdzekļi", "Nemateriālie aktīvi", "Pārējie aktīvi" un "Pārdošanai pieejamie aktīvi". Abu rādītāju (KBPR, KPA) aprēķinā izmantotie posteņi atspoguļoti ALTUM Finanšu pārskatos: Pārskatā par finanšu stāvokli un Kapitāla uz rezervju izmaiņu pārskatā, pielikumos – Ārpusbilances posteņi un iespējamās saistības un Uzkrājumi. ALTUM rādītāju "KBPR/KPA" izmanto, lai novērtētu ALTUM koncerna kapitāla pietiekamību un lai novērtētu ieguldītā kapitāla īpatsvaru kopējos pārvaldāmajos aktīvos, pieskaitot ārpusbilancē uzskaitīto garantiju portfeli. ALTUM Aktīvu, pasīvu un riska vadības komiteja ik ceturksni vērtē šī rādītāja lielumu.
6 mēnešu likviditātes rādītājs	"Likviditātes rādītājs 180 dienām" tiek aprēķināts, "Prasību pret citām kredītiestādēm un Valsts kasi" ar termiņu līdz 1 mēnesim un "Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu pārējos ienākumos un ieguldījumu vērtspapīros" summu dalot ar "Kopējo saistību" ar maksājuma termiņu līdz 6 mēnešiem un "Kopējo finansiālo saistību" ar maksājuma termiņu līdz 6 mēnešiem (ārpusbilances postenis) summu. "Likviditātes rādītāja 180 dienas" aprēķinam nepieciešamie dati ir atspoguļoti ALTUM Finanšu pārskatos: Pārskatā par finanšu stāvokli un sekojošos pielikumos – Riska vadības sadaļā Aktīvu un saistību sadaļums pēc to atlikušās atmaksas un dzēšanas termiņa, Ārpusbilances posteņi un iespējamās saistības. ALTUM "Likviditātes rādītājs 180 dienām" izmanto, lai novērtētu un uzraudzītu ALTUM koncerna spēju ar tā rīcībā esošajiem likvidajiem aktīviem segt klientu un citu kreditoru juridiski pamatotās prasības vai iespējamās saistības, kas iestāsies tuvākajos 6 (sešos) mēnešos. "Likviditātes rādītājs 180 dienām" palīdz vadīt ALTUM koncerna likviditātes risku atbilstoši ALTUM koncerna/ALTUM resursu vadības stratēģijai un risku pārvaldīšanas stratēģijai. Šī rādītāja līmeni ik ceturksni vērtē ALTUM Aktīvu, pasīvu un risku vadības komiteja.
ALTUM jauno darījumu iniciētais ieguldījums tautsaimniecībā	ALTUM jauno darījumu iniciētais ieguldījums tautsaimniecībā tiek aprēķināts, pie ALTUM ieguldītā finansējuma pieskaitot finansējumu, ko ir ieguldījis privātais līdzfinansētājs un projekta īstenotājs. Tas ir noteikts, ņemot vērā attīstības finanšu institūcijas ALTUM kā stratēģiska uzņēmuma lomu, kas koncentrējas uz Latvijas ekonomisko attīstību
"Valsts atbalsta programmu apjoms uz 1 darbinieku"	"Valsts atbalsta programmu apjoms uz 1 darbinieku" tiek aprēķināts, atbalsta programmu instrumentu portfeļa bruto vērtību dalot ar vidējo darbinieku skaitu periodā, neiekļaujot Padomes un Revīzijas komitejas locekļus.

ALTUM stratēģija ir balstīta uz šādiem pieņēmumiem, kuriem būtiski mainoties, stratēģijā veicamas izmaiņas:

- 1) ALTUM izsniegtajām garantijām tiek nodrošināts valsts pārgalvojums.
- 2) ALTUM realizētajās valsts atbalsta programmās atmaksātais ES fondu un valsts budžeta finansējums tiks novirzīts ALTUM jaunu finanšu instrumentu realizēšanai.
- 3) Jaunās, ALTUM iniciētās un stratēģijā minētās, aktivitātes tiks saskaņotas un atbalstītas no atbildīgo institūciju, tostarp Eiropas Komisijas, puses, kur to nosaka normatīvais regulējums.
- 4) Tiesību aktu grozījumi tiks savlaicīgi plānoti, tostarp neietekmējot ALTUM, tās klientu vai sadarbības partneru finanšu stabilitāti, maksātspēju un citus būtiskus faktorus.
- 5) Latvijas tirgū saglabāsies līdzsvars starp Eiropas centralizēto un nacionālā līmeņa instrumentiem.
- 6) Esošo valsts atbalsta programmu administrēšanā tiek saglabātas līdzšinējās prasības un tās netiek ievērojami papildinātas vai grozītas.

8. STIPRO UN VĀJO PUŠU ANALĪZE

Iekšējie faktori

Stiprās puses

- Pieredze un specifiskas zināšanas par finanšu instrumentiem, par valsts atbalsta programmām un ar to saistīto regulējumu,
- Vadošā valsts kapitālsabiedrība valsts atbalsta instrumentu ieviešanā ar augstu labas korporatīvās pārvaldības kultūru,
- Kapacitāte jaunu atbalsta instrumentu ieviešanā,
- Pieredze un sadarbība ar Latvijas un starptautiskajām institūcijām, Eiropas attīstības bankām, Eiropas un Latvijas finanšu institūcijām,
- Valsts pārgalvojums ALTUM garantijām,
- Kapitāla bāze,
- Spēja piesaistīt finansējumu.

Vājās puses

- ALTUM darbība maza apjoma ekonomikā (Latvijas ietvars),
- Struktūrfondu īpatsvars.

Ārējie faktori

Iespējas

- Piedāvāt plašāku pakalpojumu klāstu un apjomu ar sadarbības partneru starpniecību,
- Piedāvāt pakalpojumus, izmantojot valsts, EFSI un EIF atbalstu,
- Finansēt valsts un pašvaldību infrastruktūras objektus.

Draudi

- Ar programmu uzsākšanu, ieviešanu un administrēšanu saistītās prasības, kuru izpildei nepieciešami lieli administratīvie resursi un laiks,
- Jaunu finanšu instrumentu uzsākšana pēc ex -ante pētījuma un saskaņošanas ar EK, kas ir ilgstošs process,
- ES centralizēto valsts atbalsta institūciju piedāvāto pakalpojumu dublēšanās ar ALTUM sniegtajiem, piemēram, šādu institūciju sniegtās garantijas kredītiestādēm (COSME, EaSI).

9. RISKU ANALĪZE

[...]

ALTUM risku vadības process

[...]

ALTUM darbībai piemītošie riski

[...]

10. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Atbilstoši saistošajam normatīvajam regulējumam ALTUM valde sniegs regulāras ik ceturkšņa atskaites par ALTUM darbības plāna un stratēģijas izpildi.

11. ALTUM ĪSTENOTĀS UN PLĀNOTĀS VALSTS ATBALSTA PROGRAMMAS UN JAUNIE PROJEKTI

Aktīvās programmas ¹⁵	
Aizdevumi	
1.	MVU izaugsmes aizdevumu programma
2.	Paralēlo aizdevumu programma
3.	Lauksaimniecības apgrozāmo līdzekļu aizdevumu programma
4.	Lauksaimniecības zemes iegādes aizdevumu programma
5.	Lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programma (mazie aizdevumi lauku teritorijās)
6.	Starta un mikro aizdevumu programma
7.	Aizdevumu uzņēmumu energoefektivitātei programma
8.	Daudzdzīvokļu māju siltināšanas programmas aizdevumi
9.	Daudzdzīvokļu māju remonta aizdevumi
10.	Zemes fonda reversās nomas darījumi
Garantijas	
1.	Komerccarbības atbalsta kredītu garantiju programma
2.	Portfeļgarantiju programma
3.	Lauksaimnieku kredītu garantiju programma
3.	Eksporta kredīta garantijas
4.	Mājokļu galvojumu programma
5.	Daudzdzīvokļu māju siltināšanas programmas garantijas
6.	Studiju kredītu garantiju programma
Riskā kapitāls	
1.	Sēklas riska kapitāla fondi
2.	Sākuma riska kapitāla fondi
3.	Izaugsmes riska kapitāla fondi
4.	Akcelerācijas fondi
5.	Baltijas Inovāciju fonds
6.	Baltijas Inovāciju fonds 2
7.	Altum Kapitāla fonds
8.	Trīs jūru iniciatīvas investīciju fonds
Citas aktivitātes	
1.	Latvijas zemes fonda pārvaldība
2.	Daudzdzīvokļu māju siltināšanas (DME) programmas granti
3.	Sociālās uzņēmējdarbības atbalsta programma
4.	Atbalsta programma ģimenēm "Balsts"
5.	Privātmāju atjaunošanas programmas granti
6.	ELENA – uzņēmumu energoauditu granti

¹⁵ ALTUM īstenojamās atbalsta programmas, t. sk. šo programmu turpinājumi. Informācija par ALTUM sniegtajām valsts atbalsta iespējām atrodama tīmekļa vietnē www.altum.lv.

Jaunie projekti ¹⁶	
1.	DME aizdevumi ar kapitāla atlaidi (RRF)
2.	RRF energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā
3.	RRF Digitālā transformācija
4.	Investīciju aizdevumi ar kapitāla atlaidi
5.	Zemas īres mājokļu būvniecība (RRF)
6.	DME garantijas ar kapitāla atlaidi (RRF)
7.	Mājokļu portfelģgarantijas ģimenēm ar bērniem
8.	Mājokļu portfelģgarantijas jaunaģiem speciālistiem
9.	Privātmāģu EE portfelģgarantijas

¹⁶ Projektu sagatavoģana un ievieģana tiek uzsāģta pēģ šīs stratēģģjas izstrāģdes un to ievieģana ir cieģi saģģģta ar iesaģģģto institūģģģu lēmumiem.

12. RISKU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

[...]